

Sid 2 **LEDAREN:** Termen "kristen litteratur" är ifrågasatt också inom de kristna leden. Men även om den kristna bokens glansdagar är förbi kvarstår uppdraget.

TORSDAG 19 FEBRUARI. NR 8/2015

Vuxna som lyssnar mitt i stadens brus
Sidan 20

Med fastan börjar ett lite annorlunda liv
Sidan 8

Kristna präglar tävlingen Voice of Finland
Sidan 12

Inför löftet
Sidan 13

Lever med två små barn, en hund och ett prästkall

Linus och Rebecka Stråhlman är båda 25 år och har precis tagit steget ut i vuxenlivet, bildat familj och börjat jobba som präster. Sidan 10

Vi listar böcker som skapat tro
Sidan 7

Missionssällskapet bemöter biståndskritik
Sidan 4

Konstnären vill inte klä trons väsen i ord
Sidan 2

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Trycksvärta för själen

KP KRISTEN BOK och kristen musik? Kristen mat? Epiteterna är alltid lika besvärliga att hantera också för förläggare, författare och artister. Samtidigt är det ett obestridligt faktum att det handlar om att namnge en genre, som lika stadigt som annan litteratur, tar sin plats i historiens bokhyllor.

Det har, länge, skrivits och förlagts böcker där författaren och utgivaren tydligt har drivits av sin kristna tro och viljan att dela med sig av den i bokform.

Och för enkelhetens skull har det fått heta kristen litteratur, för några decennier sedan självklart och oproblematiserat – vid millennieskiftet sagt med ett urskuldande leende för att markera medvetenheten om att själva etiketten var ifrågasatt också inom de kristna leden.

Och ändå fanns den – och finns, fortfarande.

PÅ SJUTTIOTALET var den idédrivna litteraturen stor överlag och följaktligen också de idébaserade företagen. Kyrkligt aktiva i olika samfund läste det som kallades uppbyggelselitteratur på bred front, lekmän som teologer. Den diskuterades och rekommenderades. Det fanns ett sug efter den och i kombination med efterfrågan var det självklart att litterärt intresserade och begåvade förläggare såg det som sitt specifika kall att ge ut sådana böcker. Omsättningen gjorde dessutom att det hela gick runt, i kombination med att folkkyrkorna i sin verksamhet också behövde bruksböcker som även de ofta gavs ut av samma förläggare. Svenskfinland låg i bokflödet från två länder. Också här gav Församlingsförbundets Förlags Ab, numera Fontana Media, och även frikyrkorna i Finland ut egen litteratur på svenska, samtidigt som det lästes mycket från andra sidan viken.

På åttio- och nittioalets började kurvan rasa nedåt. I Sverige gav flera kristna förläggare upp eller fusionerades med dem som var större. En ikon för många, bokförlaget Cordia, köptes upp av Svenska kyrkans förlag Verbum och blev ett varumärke som så småningom blev allt osynligare.

Ett litet uppsving i kurvan kom med den nya svenska bibelöversättningen år 2000, då intresset för den klassiska kristna traditionen blev något av en trend. Det var då vi läste om mystiker, ökenfäder och pingströrelsens Lewi och hans resa. För en period på några år flyttade de kristna förlagen in på allmänna listor och de allmänna förlagen plockade upp teman som dittills varit tabu hos dem.

ANDLIGHET försvinner inte, den lever hela tiden. För ett par sekel sedan var nästan all litteratur kristen eller andlig. I dag kan man i stället hitta andlighet och kristna teman i all litteratur.

Ändå är det värt att uppmärksamma de förläggare som envist håller fast vid sitt grunduppdrag trots trenderna. Det finns en tradition värd att förvalta också här.

I HELGEN firas den kristna boken. Det finns fortfarande verk i den här kategorin som kan ge en oväntade knuffar på trons väg.

PROFILEN: PAUNO POHJOLAINEN

”Konsten läser oss mellan raderna.”

När gnistan tar över

– Att skapa är att öppna upp sig för något större, säger Pauno Pohjolainen, expressionist och en av Finlands mest mångsidiga konstnärer. I gränslandet mellan måleri och skulptur har han även skapat konst för kyrkan.

TEXT: JOANNA NYLUND FOTO: OLLI HERRANEN

Pauno Pohjolainen (f. 1949) besitter den skapande människans hela vitalitet. Vår intervju blir ett intressant samtal om det som bokstavligen finns mellan himmel och jord: konsten, inspirationen och konstnärens uppgift. Han har ett huvud fullt av tänkvärda citat som han pepprar diskussionen med.

Allt sedan 1980-talet har Pohjolainen utmärkt sig som en djärv förnyare av den finländska konsten. Han beskriver sig själv som en målände bildhuggare och arbetar i både liten och väldigt stor skala, med varierande material som trä, färg, harts och metall. Bland de konstnärliga förebilderna finns bland andra arkitekten Frank Gehry, den abstrakte målaren Frank Stella, Antoni Tàpies, primitivmålaren Duane Pasco och Jean-Michel Basquiat.

Hans senaste utställning heter *Mandolinmannens resa*. I verket med samma namn hänger Pohjolainens arbetsrock på en krok bredvid en målfärgsfläckad resväska och en trasig mandolin. Pohjolainen menar att konstnärens liv bör vara en ständig framåttrörelse.

– Jag värjer mig mot sentimenta-

litet, det är något unket över det. Jag vill inte gå i den fällan trots att jag nu tittar tillbaka på fyra decennier som konstnär.

Konsten och kyrkan

Vi diskuterar dilemmat i att skapa på beställning. Pohjolainen, som under åren fått många uppdrag både för det offentliga rummet och kyrkorummet, är bestämd i sin åsikt.

– Till exempel på 1970-talet fanns starka samhällsideal som ville bestämma hur konsten skulle se ut. Men den får inte begränsas av yttre villkor. Bara själva rummet och dess funktion får diktera konstverkets ramar. Konsten ska aldrig be om ursäkt för att den finns!

Kyrkans relation till konsten har genom tiderna varit problematisk, och spänningar uppstår än. 2011 deltog Pohjolainen som en av tre konstnärer i *Den sista nattvarden*, en konstinstallation i Åbo domkyrka under Åbos kulturhuvudstadsår. De två andra vars verk ingick var Andy Warhol och Francine Le Clercq. Pohjolainens bidrag bestod av ett jättelikt kristusansikte och ett kedjat

offerlamm, gjorda i genomskinlig harts. Turun Sanomat beskrev det som ”ett starkt emotionellt verk” som ”laddar hela kapellet med trosfrågor”.

Installationen blev så populär att en namninsamling ordnades för att den skulle få stanna i domkyrkans Mikael Agricola-kapell. Det satte däremot domkapitlet stopp för. Pohjolainen är frustrerad över den snäva inställningen.

– Det är inget kontroversiellt verk, så tycker åtminstone jag. Tvärtom verkade många bli starkt berörda av det. Nu ligger det i lager och går en ovisst framtid till mötes.

En helig hemlighet

Pohjolainens subjektiva upplevelser utgör grunden för hans skapande.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Christa Mickelsson

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
tfn 050 329 4444,
fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

– Jag utgår ofta från barnets symbiotiska värld. Det kan handla om en svär-greppbar känsla eller ett tillstånd som jag sedan försöker förmedla i konstverket. Det är en process som inte riktigt låter sig beskrivas i ord.

– Att skapa handlar inte om att ösa ur sitt ego. Det handlar om att öppna upp för något annat, något större.

Kristen tematik återkommer i hans skapelser: korset, ikoner, den bysantiska kyrkokonsten. Men att beröra trons väsen med ord är riskabelt, anser konstnären.

– Prat om tro riskerar så lätt att bli sentimentalt och lite ovärdigt på något vis. Konsten är dynamisk till sitt väsen och ska tala för sig. Dessutom är det så att vi människor alltid läser mer mel-

lan raderna är på dem, både vad gäller konsten och varandra.

Pohjolainen rör vid tanken att tron kanske kan utgöra en helig hemlighet, en källa som man av vördnad inte rör vid namn.

Tacksamhet

När han ändå får en fråga om den personliga övertygelsen ler han och svarar sin vana trogen med citat.

– Min vän, konstnären **Kuutti Lavonen** fick den frågan en gång. Han svarade ”om jag var troende skulle jag inte säga det”.

Men Pohjolainen sträcker sig vidare till Dostojevskij.

– Han sade: ”Den slutgiltiga granskaren av mina verk är ändå Kristus.”

KRISTEN TEMATIK återkommer i Pauno Pohjolainens verk, men att klä heligheten i ord tycker han är svårt.

Vi pratar om gemensamma favoriten **William Blake**, sjuttonhundredatalspoet och gravör, vars namn på den skapande Guden var ”det kreativa geniet”. Blake ansåg att Guds innersta väsen är kreativitet. Precis som Pohjolainen undvek han också att klistra ytterligare etiketter på sin uppfattning.

– Jag har inte rest särskilt mycket i mitt liv, men jag åkte till London enbart för att se en utställning av William Blakes verk. Han har starkt influerat mitt konstnärsskap.

– När den där skapande gnistan tänds och tar över ... det är en upplevelse som präglas av stor tacksamhet. Inför den tar man av sig både hatt och skor, för plötsligt är stunden helig, säger Pohjolainen.

PAUNO POHJOLAINEN

KONSTNÄR. FICK ARS FENNICA-PRISSET ÅR 1997 OCH PRO FINLANDIA-MEDALJEN ÅR 2005. ÅR 1990 FICK HAN KYRKANS KULTURPRIS.

FAMILJ: HUSTRU ANNIKA POHJOLAINEN, SOM ÄR ARKITEKT, OCH SJU BARN.

AKTUELL MED UTSTÄLLNINGEN ”MANDOLINMANNENS RESA” SOM VISAS PÅ DIDRICHSENS KONSTMUSEUM FRÅN 28 FEBRUARI.

Initiativ om ändring i valordningen vidare från stiftsfullmäktige

VALDAG. Då stiftsfullmäktige sammanträdde förra veckan behandlade organet ett initiativ om att flytta församlingsvalsdagen så att den i framtiden inte hålls på farsdagen. Initiativet var insänt av lekmannamedlemmen **Barbro Berglund**.

– I samband med valet i höstas ifrågasattes på olika håll orsaken till att valdagen alltid infaller på fars-

dag, skriver Berglund i initiativet.

Hon uttrycker förståelse för att problemet kan anses ha åtgärdats då kyrkan införde möjligheten till förhandsröstning, men säger att dagen ändå inte främst är probematiskt för väljarna, utan för de många valfunktionärer som själva är föräldrar, morföräldrar och farföräldrar.

– De förväntas sitta i vallokalerna i stället för att tillbringa dagen tillsammans med sina familjer, säger Berglund.

Stiftsfullmäktige beslöt efter diskussioner att initiativet sänds vidare till kyrkomötet, som är det organ som kan ändra på kyrkans valordning. Fullmäktige föreslår att församlingsvalet hålls till exempel den tredje

söndagen i november i stället för den andra söndagen i november.

– Vi diskuterade också klockslaget då valet börjar, men var rädda för att det finns en risk att den ursprungliga tanken förfaller om vi uppmanar kyrkomötet att ändra på två saker samtidigt, säger stiftsfullmäktiges ordförande **Mag-nus Engblom**.

Heikel-Nyberg till Johannes

KAPLANSVAL. **Monica Heikel-Nyberg** blir kaplan i Johannes församling. Hon tillträder som tf kaplan från den 1 mars och ordineras till tjänsten från den 1 april 2015.

Monica Heikel-Nyberg sökte tidigare tjänsten som kyrkoherde i Petrus församling. Då **Daniel Björk** valdes var hon missnöjd med beslutet och läm-

nade in en rättelseyrkan till församlingrådet. Rådet höll fast vid sitt beslut, och Heikel-Nyberg överklagade valet till förvaltningsdomstolen i Helsingfors. Den processen är fortfarande på hälft.

– Den processen påverkas inte av att jag blivit vald till kaplan i Johannes församling, säger Heikel-Nyberg till Kyrkpressen.

FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPET är en av de medborgarorganisationer som samarbetar med utrikesministeriet.
FOTO: ARKIVBILD/CHRISTA MICKELSSON

FMS bemöter vass kritik mot bistånd

BISTÅND. Rolf Steffansson på Finska Missions-sällskapet bemöter den skarpa kritik mot biståndsarbete som utrikesrådet Matti Kääriäinen listar i sin nya bok.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Matti Kääriäinens bok *Kehtysavun kirous*, (Biståndets förbannelse) har väckt uppmärksamhet i medierna sedan den kom ut tidigare i år. Kääriäinen har jobbat med bistånd och utvecklingsarbete i fyrtio år och kritiserar i skarpa tongångar sin tidigare arbetsgivare utrikesministeriet för att ha misslyckats med att fördela finländarnas pengar i de afrikanska länder han jobbat i. Han menar också att biståndet lett till ökad korruption, maktmissbruk och snarare ökad än minskad fattigdom.

Rolf Steffansson är t.f. verksamhetsledare för Finska Missions-sällskapet, en av de kyrkliga biståndsor-

ganisationer som är utrikesministeriets samarbetspart. I ett pressmeddelande bemöter han kritiken.

– Kääriäinen ställer rätt frågor, men det är märkligt att hans ”avslöjanden” lyfts fram som något nytt. Mycket har diskuterats i flera år redan. System har förbättrats. Medborgarorganisationerna kan visa på fungerande modeller, som ger verkliga resultat. Svaret kan inte vara att utländarnas problem inte angår oss. I stället gäller frågan hur vi kan bli bättre på det vi gör, säger Steffansson.

Kääriäinen skriver bland annat om det han kallar för biståndets myter. En av dem menar han att är att utvecklingsarbete befrämjar

Det är märkligt att hans ”avslöjanden” lyfts fram som något nytt.

Rolf Steffansson

demokrati. Enligt Kääriäinen stämmer det inte, eftersom det i de fattigaste länderna inte finns fungerande rättsväsen, polis och fria medier. Skendemokrati och ökad byråkrati är det närmaste man kommer, menar Kääriäinen.

Steffansson säger att de medborgarorganisationer som jobbar med bistånd känner till verkligheten på gräsrotsnivå och ser hur korruptionen påverkar de allra fattigastes liv.

– De har ofta varit de första att slå larm när missbruk upptäcks. Medicinen är inte att dra bort allt bistånd. De bästa resultaten uppnås där människor medvetandegörs om sina rättigheter och får kapacitet att stå upp för dem lokalt och nationellt.

Steffansson håller med om att många av exemplen i Kääriäinens bok är härresande.

– Det går inte att försvara korruption, nepotism och ineffektivitet. Ändå har utrikesministeriet målmedvetet arbetat för att minimera ris-

ken för just dessa fenomen.

Hans intryck är att Kääriäinens kritik gäller speciellt det samarbete där medlen kanaliseras genom samarbetsländernas ministerier.

– Men också där har vårt utrikesministerium, delvis tack vare medborgarsamhällets feedback, blivit bättre på att förutse risker och skapa en bättre övervakning.

Kääriäinen tycker inte heller att man kan kalla utvecklingsarbetet för verkligt samarbete, eftersom hjälporganisationerna enligt honom är övertygade om att utvecklingsländerna inte vet vad som är bäst för dem själva.

På den här punkten håller inte Steffansson med.

– Kännetecknande för de lyckade projekten är att de som berörs tas med i planerings- och utvärderingsprocessen. I det ingår att människor lär sig sina grundläggande rättigheter. Arbetet är långsiktigt, men vi ser en förändring på lokal nivå, som i längden kommer att förändra samhället.

Riska leder Såningsmannen

ORDFÖRANDEVAL. Styrelsen för Såningsmannen har valt Magnus Riska till sin ordförande. Riska valdes in i styrelsens i december i fjol och redan då var han vidtalad att axla ordförandeskapet.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Magnus Riska efterträder Raimo Mäkelä som lett styrelsen sedan slutet av åttio-talet. Mäkelä undanbad sig återval vid årsmötet.

– Jag tror att jag blev vald för att jag är inne i Såningsmannens system men också kan se på saker med en utomståendes ögon, säger han.

– Min erfarenhet från missionsfältet vägde tungt.

Magnus Riska har varit utsänd av Såningsmannen till Israel och har också verkat som organisationens utbildningschef och medlem av ledningsgruppen. Sedan fjolåret är Riska dekan vid domkapitlet i Borgå stift.

Han anser att en av hans viktigaste uppgifter som styrelseordförande är att vara ett bollplank.

– Jag har inget beredningsansvar och ledningsgruppen som består av missionsdirektorn och mellancheferna har det operativa ansvaret. Styrelsen är en konstruktiv stödgrupp som kan bolla idéer om strategin.

Enligt Riska påminner styrelsens uppgift om församlingsrådets.

– Styrelsen fastställer beslut, sänder ut missionärer, beslutar om ekonomiska frågor och tjänster.

Organisationens centrala strategi går ut på att nå ut till områden där det inte finns någon kristen verksamhet.

– Det är en sorts pionjärarbete. Vi drar oss inte för

att sända ut folk till svåra ställen. Men finns där lokala kristna samarbetar vi naturligtvis. Jag ser ingen orsak att ändra på den strategin.

Riska säger att Såningsmannen gjort ett mångårigt utvecklingsarbete som också fått erkännande av utrikesministeriet.

– Också nu har vi flera goda projekt på gång.

– Men det innebär alltid en problematik att komma med pengar till utvecklingsländerna. Därför är det bra att man diskuterar kritiken mot biståndet som den förra diplomaten Matti Kääriäinen kommit med, både allmänt och också inom Såningsmannen.

Riska tar inte ställning till innehållet i kritiken eftersom han inte känner till den i detalj.

– Men ingen rök utan eld. Även om det är bara en mans röst så tror jag inte att en man med hans erfarenhet talar snömos utan jag ser det som en viktigt diskussionsöppning.

– Man bör komma ihåg att det också finns exempel på bistånd som träffat rätt.

SÅNINGSMANNEN

- **En luthersk** väckelsekristen missionsförening för utbredandet av Guds rike till alla folk.
- **Heter Kylväjä** på finska.
- **Har knappt 50** utsända missionärer i Europa, Asien och Afrika.
- **Har en** oavbruten tradition av att sända ut svenskspråkiga missionärer. För tillfället är Joel Norrvik i östra Sibirien och familjen Bengtsson i Bangladesh.
- **I Finland** har Såningsmannen cirka tjugo anställda.

MAGNUS RISKA har i flera repriser varit utsänd av Såningsmannen för att jobba i Israel. FOTO: KP-ARKIV/JOHAN SANDBERG

FÖRSAMLING HELSINGFORS

Hög musik stör husbolag

Husbolaget har anmält pingstförsamlingen Suhe i Berghäll i Helsingfors till byggnadsinspektionen för störande hög musik, skriver Helsingin Sanomat.

Församlingen köpte utrymmena av staden år 2011. Enligt församlingen köptes det som samlingsutrymme, vilket också framgår ur köpebrevet och bolagsordningen.

Husbolaget är av annan åsikt. De anser att utrymmet är ett konstgalleri. För husbolaget rätt riskerar Suhe böter eller att verksamheten avbryts.

KOLLEKT VÄLSIGNELSE

”Gör kollekten synligare”

Kollekten kunde lyftas fram och bli mer synlig i kyrkan. Man kan välsigna den synligare, undervisa om den och berätta mera om kollektens ändamål. Den åsikten lyfte docent Patrik Hagman från Åbo

Akademi fram på gudstjänst dagarna i Jyväskylä i helgen, rapporterar Kotimaa24.

Docent Hagman föreläste om kollekten och dess plats i gudstjänsten. Han berättade att man i församlingen bar upp kollekt i samband med nattvarden. Då firades gudstjäns-

ten i hemmen före arbetsdagens början. Besökarna hade med sig nattvarvsbröd och vin som man delade på. Överskottet gav man åt fattiga och sjuka.

I dag tar man i stället med sig pengar som man delar med sig av.

MARJA PESONEN vid Kyrkostyrelsen har länge arbetat med mentorskap inom den finska församlingsverksamheten. Hon vet att konceptet fungerar.

Nytt stöd för religiös fostran

MENTORSKAP. Daghemmen ska ge barnen allmänbildande religiös fostran, men många vet inte vad det innebär. Nu ska kyrkan få svenskspråkiga mentorer som kan råda bot på problemet.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

– Personalen på daghemmen väntar sig så mycket av oss. Det är nästan som om det var Jesus som kom, säger **Marja Pesonen** från Kyrkostyrelsen.

De barnledare från några församlingar i huvudstadsregionen som sitter med på den första utbildningen för mentorer inom Borgå stift drar på munnen.

Nyss har de undrat över ifall en tredagarskurs verkligen ska räcka till för att de ska klara av att lära dagispersonal något om religiös fostran. Pesonens svar är ett rungande ”jo!”.

– Det är ni som är experterna! Vad handlar då mentorering egentligen om? Det är en metod som använts som en samarbetsform mellan församlingarna och daghemmen redan i fem-

”Vår uppgift är inte att förkunna, evangelisera eller omvända.”
Marja Pesonen

ton års tid – men enbart i finska församlingar.

– Ansvar för en allmänbildande religiös fostran i daghemmen finns hos dagispersonalen, men församlingen kan vara ett stöd, säger **Maria Björkgren-Vikström**, sakkunnig vid Kyrkostyrelsens svenska avdelning.

Medvandrare i vardagen

Poängen är att även om dagispersonalen skulle tänka sig att det är ”Jesus som kommer” ska mentorn inte komma till ett dagis i egenskap av expert utan snarare som någon som man kan föra en dialog med.

– Det är svårt att säga att man inte kommit dit för att göra något särskilt utan bara för att finnas till hands, men det är så det ska vara, säger Pesonen.

Också kyrkoherdarna kan tidvis börja fråga sig varför en del av personalen ska sätta någon timme per vecka på att bara ”vara” på ett dagis. Men tanken är att det varandet med tiden utvecklas till något värdefullt.

– Det handlar om en dialog. Både dagispersonalen och mentorn ska känna att de har nytta av samarbetet.

Det kan vara viktigt att poängtera att

det inte handlar om kristen fostran eller evangelisation. När en barnledare från församlingen är mentor för någon som jobbar på ett dagis handlar det om att hjälpa dagisanställda att till exempel berätta om kyrkliga högtider.

– Vår uppgift är inte att förkunna, evangelisera eller omvända. Nu handlar det om diskussioner som inte ska leda till att barn som inte får delta i religiös verksamhet plockas ut ur gruppen, säger Pesonen.

– Jag tänker att vi borde kunna betrakta vår egen religion på samma sätt som vi ser på andra kulturer och religioner. Det är viktigt att kunna iakta sin egen tradition utifrån, säger **Päivi Thilman**, barnledare i Esbo svenska församling och en av kursdeltagarna.

Mentorerna är också öppna för samarbete med andra samfund.

– Fritänkarna skulle förstas fråga: varför ska bara lutherska barn få höra om sina högtider? Men alla de barn som finns i gruppen har naturligtvis rätt att höra om sin egen tradition, säger Pesonen och berättar om samarbete mentorerna haft med till exempel ortodoxa kyrkan och islamska samfund.

Kursdeltagarna grubblar också över

hur daghemmen ska informeras – systemet är välbekant för många finska daghem men på den svenska sidan är det helt okänt.

Tror ni att ni är välkomna till alla daghem?

– Knappast, tror deltagarna.

Men kanske småningom till allt fler.

MENTORER PÅ DAGHEM

• **Snart finns** det nyutbildade mentorer som ska fungera som ett stöd för daghemspersonal.

• **Deras uppgift** är att hjälpa till med daghemmens allmänbildande religiösa fostran. Den här nya samarbetsformen ska inte ersätta det samarbete som sedan gammalt finns mellan daghem och församlingar, utan bli ett komplement.

• **Det handlar** om ett pilotprojekt som riktar sig till huvudstadsregionens församlingar. Senare hoppas man kunna erbjuda liknande utbildning på andra håll i Borgå stift.

FRAMTID SVERIGE

2026 hör under femtio procent till kyrkan

Svenska kyrkan har låtit göra en framtidsprognos som visar att färre kommer att lämna kyrkan, men att doptalen sjunker samtidigt som många

gamla medlemmar dör.
– Utvecklingen är inte huggen i sten, om kyrkan lyckas vända den nedåtgående doptrenden kan resultatet bli annorlunda, säger analyschefen **Jonas Brommander** till Kyrkans tidning.

Under fjolåret lämnade drygt 46 000 medlem-

ANTJE JACKELÉN. FOTO: KP-ARKIV/CHRISTA MICKELSSON

mar Svenska kyrkan, vilket är den lägsta siffran sedan 2002. Enligt Brommander handlar det här om ett trenderbrott. Ett minskat antal utskrivningar i framtiden kommer ändå inte att leda till att antalet medlemmar slutar minska. Omkring 2025–2030 antas ett generationsskiftet ske. Då

dör fler medlemmar än nydöpta kommer till.

– Efter 2025 accelererar nedgången av antalet medlemmar.

På samma uppslag i Kyrkans tidning kritiserar ärkebiskop **Antje Jackelén** det att dopfrekvensen mäts i relation till antalet nyfödda i landet.

– Är det rimligt i ett samhälle med flera religioner? Vi lever inte i ett enhetligt samhälle, vi kan inte hänga läpp för att alla inte är medlemmar. Vi ska mäta det relevanta: hur många av barnen med en förälder som är medlem i kyrkan döper vi, säger Jackelén.

Med Guds rike som mål

I del två i Söndagsskola för vuxna tar Patrik Hagman itu med frågan om Guds rike. Vad är det, hur ser det ut här i vår värld? Målet är att bygga gemenskaper som möjliggör ett annorlunda liv.

DEL 2

”Tillkomme ditt rike”

Ett bra sätt att förstå bönen Fader vår är att sätta ett kolon efter meningen ”Låt ditt rike komma”. Raderna som sedan följer beskriver olika sidor av vad det betyder att be att Guds rike ska komma. De visar på skillnader mellan Guds rike och världens riken.

Tron på att Guds rike ska komma är helt central för den kristna tron – Jesus kom till jorden för att predika Guds rikets ankomst. Många tänker sig att kristendomen framför allt handlar om livet efter döden, och det kan vara orsaken till att man ofta har missat att Jesus har väldigt lite att säga om livet efter döden. Han har desto mera att säga om livet här på jorden. När han predikar verkar hans ärende vara att visa människorna att det finns ett annat sätt att leva tillsammans, ett sätt att leva som är utmärkande för Guds rike. Livet efter döden är inte oviktigt, och vi ska återkomma till det i ett senare skede i denna serie.

Ett sätt att leva tillsammans

Ofta har Jesu tal om gudsriket tolkats som en symbol för något andligt, något som finns inom oss. Säger inte Jesus att Guds rike finns inom er?

En bättre översättning av det bibelstället är kanske att Guds rike finns mitt ibland oss. Det är knappast en slump att Jesus pratade om ett rike. Om det hade varit en sinnesstämning eller en inställning han velat tala om hade han ju kunnat säga det. Men han valde en utpräglad politisk term, ”rike”.

Självklart menade Jesus inte att han skulle grunda ett rike som skulle fungera ungefär som det romerska riket, eller som Finlands ”rike” eller något annat jordiskt rike. Men ett rike handlar det trots det om: ett sätt att leva tillsammans där det finns strukturer och system för att hantera konflikter, problem och orättvisor.

Är Gud rike då samma sak som kyrkan? Nej, inte riktigt. Kyrkan står med ena benet i den här världen och andra i den kommande. Men Guds rike och kyrkan hänger ihop. Utan kyrkan har vi ingen möjlighet att veta hur Guds rike ser ut. Kyrkans uppgift är att vara en bild av Guds rike, att vara den plats där Guds rike bryter in i den här världen. Gudsriket blir aldrig helt och hållet närvarande i kyrkan, och det är inte alls bara i kyrkan det kan uppenbaras – det finns överallt där människor lever enligt gudsrikets ordning.

Men denna öppenhet mot Guds rike är kyrkans existensberättigande och uppdrag. Detta uppdrag utförs på ett dubbelt sätt: dels genom att skapa möj-

Vad är kristen tro bra för? På vilket sätt är ett kristet liv annorlunda än ett icke-kristet? Varför är Jesus viktig? Hur syns tro på Gud till vardags?

Söndagsskola för vuxna söker svar genom att ta avstamp i bönen Fader vår. Den är en introduktion i kristen tro som börjar från ett lite ovanligt håll, nämligen i livet här och nu. Patrik Hagman säger att han riktar sig till alla vuxna som känner att det är dags att ta reda på mer om kristendomen.

Sådant som treenigheten och Guds egenskaper får vänta lite. Däremot borde det bli klart redan från början: Kristnen tro, om vi tar den på allvar, är avgörande för hur vi lever våra liv.

ligheter för Guds rike att bli synligt genom att vara ett alternativ till världens sätt att ordna saker och ting, dels genom att träna oss i att upptäcka Guds rike på de mest oväntade ställen.

Vart är jag på väg?

Kan vi redan nu säga något om hur Guds rike skiljer sig från världens riken? Kanske detta: I Guds rike lever vi för varandra. I vår tid är det en populär föreställning att självskhet faktiskt är grunden för vår existens, och både ekonomer och biologer vill ge oss argument för att om vi handlar själviskt så kommer det till sist att gagna även de andra.

Kristendomen tror inte att det stämmer. Kristendomen hävdar motsatsen – om vi lever för andra människor så kommer det även att gagna oss själva. Inte på något särskilt enkelt sätt, som att vi kommer att få igen det vi ger eller få belöning i himmelriket för det vi offrar här. Men så att livet får en viss lätthet när vi förmår lyfta blicken från oss själva och se vår nästas behov.

Man kan alltså säga att kristendomen har ett väldigt enkelt svar på frågan om vad som är meningen med livet: Att leva för sin nästa. Men samtidigt måste man säga att frågan om meningen med livet inte är den viktigaste frågan i kristendomen, det är en fråga som blir aktuell först när vi börjar ifrågasätta den kristna synen på världen. Den viktigaste frågan ur kristet perspektiv är: Vart är jag på väg? Hur riktar jag in mitt liv? Hur skall jag älska nu?

Det är här Guds rike blir centralt: att vara kristen handlar om att leva med Guds rike som mål och inriktning för sitt liv. Men: det handlar inte om ett individuellt projekt, ett moraliskt krav. Det handlar om att bygga upp gemenskaper där detta annorlunda liv blir möjligt att leva.

Den viktigaste frågan ur kristet perspektiv är: Vart är jag på väg? Hur riktar jag in mitt liv? Hur skall jag älska nu?
Patrik Hagman

PATRIK HAGMAN håller söndagsskola för vuxna i Kyrkpressen den här våren. ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

Läsa fram en tro

BÖCKER. Vi firar den kristna boken genom att lista de böcker som öppnade trons dörr för oss.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**
FOTO: **MALIN AHO**

Jag och några andra kristna bokälskare grubblade över vilka böcker som fått oss att be, vilka som fått oss att gråta, vilka som fått oss att känna att vi inte är ensamma med vår tro.

När jag var elva år läste jag Alcotts *Unga kvinnor* för första gången och blev djupt berörd av Jo's andaktsliv. Liksom Jo bestämde jag mig för att bygga ett altare: mitt bestod av en uppochnervänd plastlåda, ett hjärtformat ljus och en liten psalmbok som jag fått då jag gick i församlingens lekis. Det var där det började.

För många av oss fortsatte det med **C.S. Lewis**, den stora andliga stilisten. Senare kom **Waltari**, **Chesterton**, **Sjödin**... Vi delar med oss och hoppas att också du inspireras!

Unga kvinnor av Louisa May Alcott – för att den kan få en tjej att bygga ett altare i sitt klädskap.
C.S. Lewis Narniaböcker – för att de öppnar ögonen på en vuxen läsare genom att ta upp våra frågor som himlen, evigheten och vem som kommer till himlen och varför.

C.S. Lewis rymdtrilogi Utflykt från tyst planet, Perelandra och Vredens tid – för att den kan öppna för insikten om hur begränsad mitt eget perspektiv är och hur begränsat perspektivet hos hela jordens befolkning måste vara – i en tid som är evig och i ett universum som är oändligt. Den fiktiva resan till främmande planeter startar en process där man kan bilda sig en uppfattning om Guds innersta väsen.

Mika Waltaris Sinuhe egyptiern – för scenen då farao Echnaton kastar ut alla gudar utom Aton (solen) och Sinuhes hjärta berörs. Han tror att farao är sanningen på spåren: en en-

da Gud som skapat allt och gjort alla jämlika. En bok som kan göra läsaren tacksam över att få tillhöra den Guden och få komma direkt inför Honom.

En förlorad värld (Brideshead Revisited) av Evelyn Waugh – för att den är en roman som säger något om att det är väldigt svårt att tro men att det är det som finns kvar då allt annat gått förlorat.

Reservkraft av Tomas Sjödin – för den som är riktigt förbannad på Gud. Den väcker en insikt om att man kan vara jättebesviken på Gud men ändå föra en ständig dialog med honom.

Liv i öknen av Martin Lönnebo – andaktsboken som får en att gråta nästan varje kväll därför att livet är så svårt

men samtidigt så vackert. En bok som påminner en kristen om vad det hela egentligen handlade om.

Den stora skilsmässan av C.S. Lewis – för att den tar oss utanför den stereotypa bilden av helvetet, vars innersta väsen brukar försvinna i lågorna. Den säger något om vad det kan betyda att vara åtskild från Gud och totalt överlämnad till den egna synden.

G.K. Chestertons böcker om Father Brown – en manlig, rundnätt, välvillig och varmt kristen version av Miss Marple: Marple som katolsk munk. Underskattad.

Lammets måltid. Mässan som himlen på jorden av Scott Hahn – en bok som visar varför mässan är hjärtat i katolsk religiositet,

men som också ger nya insikter om våra gemensamma rötter.

Helvetets brevskola av C.S. Lewis – för att den illustrerar vårt behov av nåd. Lewis beskrivning till exempel av relationen mellan "patienten" och hans mor är mycket verklighetstroget. Dags att läsa om boken inför fastan?

Den kristna bokens helg firas den 22 februari. Tanken är att helgen ska inspirera vanliga församlingsbor till att läsa kristen litteratur och dem som jobbar i församlingen att använda den här litteraturen i sitt arbete. På webbsidan kristillisenkirjanpyha.fi finns inspiration inför helgen.

Tack till mina medläsare **Sara Fernström**, **Joanna Nylund** och **Sara Torvalds**.

VÅGA FRÅGA

Gud gläntar på porten

ANN-SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och svarar på läsarfrågor om tro och liv.

Jag upplevde oförklarliga saker efter min mans bortgång, sådant som kändes som en "hälsning från andra sidan". Kan själen leva vidare och vilja kommunicera med oss som finns kvar? Vart försvinner själen efter döden?

BÅDE SOM församlingspräst och som sjukhuspräst har jag ibland fått höra sörjande människor berätta om händelser som de har uppfattat som hälsningar "från andra sidan". Man kan kanske bäst beskriva dem som hälsningar, eftersom det handlar om upplevelser som är flyktiga och som inte kan kontrolleras eller framkallas på något särskilt sätt. Många brukar tveka att berätta om sina erfarenheter, därför att det har handlat om djupt personliga upplevelser.

KRISTNA TROR på ett liv efter döden, på "syndernas förlåtelse, kroppens uppståndelse och ett evigt liv". Vi tror alltså att de döda finns på "andra sidan", i en annan tillvaro som bara kan beskrivas med hjälp av bilder och symboler. De bibliska bilderna om livet efter döden har samma grundläggande budskap, att vi kommer att möta något bekant efter att vi har dött, men samtidigt ändå något fullkomligt annorlunda. Vi tror att livet är längre än den korta tiden på jorden och att vi efter döden får möta Gud "ansikte mot ansikte".

MÅNGA MÄNNISKOR har upplevt att gränsen mellan himmel och jord ibland är mycket tunn, att avståndet till den andra sidan nästan upphävs för en kort stund. Det handlar oftare om upplevelser av en djup kontakt med Gud, men det kan också ibland handla om en kontakt till en kär avliden. Det är rimligt att tänka att Gud ibland gläntar på porten till evigheten så att en sörjande ska få en aning om vad som väntar. Har du någon hjälp av den här reflektionen?

UNDER DE senaste åren har synen på sorgearbetet omvärderats. Ordet sorgearbete för tankarna till en utvecklingsprocess och att det någon gång kommer att bli färdigt. Numera är man mindre intresserad av sorgens olika faser och talar i stället om hur relationen till den döde förändras och omformas. Döden skiljer människor åt, men det känslomässiga bandet finns kvar. Det är också möjligt att en del av dina upplevelser handlar om hur du tar vara på och odlar relationen till din avlidna man. Din man har ändå inte helt och hållet gått bort, trots att han är död.

Känner du igen dig i tanken på att du bär honom med dig och inom dig så länge du lever? Det kanske inte ens är möjligt att skilja på vad som har kommit inifrån dig och vad som har varit "hälsningar från andra sidan". Har det varit tröstande och upplyftande upplevelser ska du ta vara på dem och hämta kraft ur dem.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN MAY WIKSTRÖM

Misstänkare vill ingen vara

Så var det Köpenhamns tur. Världen skälver till under de nordiska fötterna.

Vi som är vana att gå omkring på gatorna med öppen blick. Vi som skryter med att

våra statsmän minsann kan röra sig bland vanligt folk. Nu är rädslan här. Vi sneglar på killen med pip-skägg i metron. Våldet gör den oro som får folk att skipa masskonserten och bokhandlare att tveka att ställa ut kontroversiella titlar i skyltfönstret.

Jag har fortfarande svårt att smälta den webbaserade skvallerbyttan Kante-lupukki, för anonyma anmälningar av skolor och lärare. Det får absolut inte förekomma tvång till religionsutövning i skolan. Men vi har professionella lärare och läroplaner och

en öppenhet där man kan och får diskutera sådant. Det jag har emot Kante-lupukki är att den bygger på rädsla.

Du ska vara rädd för religionen, som ogripbart och våldsamt tränger sig på.

Du ska vara rädd som lärare för att bli angiven.

Det finns ingen anonym tjänst för mig om jag vill anmäla den taskiga matematikundervisningen, men religionen har farligstämpelats.

Rädsla har aldrig varit grogrunden för goda samhällen. Den har byggt nationer där människ-

or har övergett det genuint mänskliga, och där angiveriet och obarmhärtigheten råder.

När vi inte längre vågar tala om vad vi tror på, om våra olikheter och våra övertygelser, börjar vi misstänka varandra.

Vi är redan där.

FASTA. Femdagarsfasta, LCHF eller godisstrejk. Att kontrollera sina matvanor har sällan varit så trendigt som nu. I går inleddes också den stora påskfastan i många kristna samfund. För en gång skull ligger kyrkan i tiden, eller?

Öva leva mer

TEXT: NINA ÖSTERHOLM

– Att kontrollera sin kost genom olika dieter är ett sätt att skapa sin identitet. Det är lite som med märkeskläder, man skapar sig själv och sin livsstil till exempel genom vad man har på sig och vad man äter, säger psykoterapeut **Petra Berg**.

Enligt henne stämmer uttrycket ”Du är vad du äter” in på vad många söker efter i dag.

– Vissa blir vegetarianer för hälsans skull, andra för att de vill säga något. Maten har blivit ett sätt att visa vad du står för. Många väljer till exempel att bara köpa rättvisemärkta produkter eller ekologiskt. Du får en identitet genom din diet.

Att just dieter blivit populära ser hon inte som särskilt märkvärdigt.

– Mattrenden är ju enorm just nu, se bara på antalet kockprogram på tv.

Vad håller jag på med?

Laura Hellsten, doktorand i teologi, brukar både påsk- och julfasta.

– Det ger året en jätteskön rytm, en avskalning under vissa tidsperioder.

I år fastar hon från kaffe och kött. Och så drar hon ner på användningen av Facebook.

– Kaffet för att koffeinet motverkar min vilja att lyssna till och respektera min kropp – i stället vill jag vila om jag är trött. Kött för att jag är medveten om både den miljöpåverkan köttproduktionen har och att alla människor på vår jord inte kan äta som jag. Därför vill jag träna mig själv i medmänsklighet och sträva efter en mer hållbar livsstil. Facebook därför att jag vet att det för mig är både en tidstjuv och en flykt. I stället vill jag vara mera här och nu och verkligen göra det som jag brinner för.

Vad är det då för skillnad mellan en vanlig kaffe- och köttstrejk och fasta enligt kyrkans traditioner?

– Jag tycker det är stor skillnad eftersom fastan inte alls ska vara jättejobbig

som någon specialdiet kan vara, tvärtom är fastan en fest. Vi fastar inte enbart av egen kraft utan kan göra det till en fest med Gud. En fest för livet där vi skalar bort något onödigt, någon ovana som kanske börjat ta alltför mycket tid eller plats. I stället ger vi plats för något bättre i våra liv, för något gott.

Prästen **Elsa Tenhonen**, som nyligen ledde en retreat inför fastan på retreatgården Snoan i Lappvik utanför Hangö, är inne på samma linje.

– Jag ser fastan som en positiv inbjudan att stanna upp. Poängen med de sju veckorna fram till påsk är inte självplågeri.

Ordet askes betyder träning, övning. – Det är vad fastan handlar om, att öva sig i att leva på lite annat sätt.

Inför fastan tycker Tenhonen att man helt enkelt ska stanna upp och fundera över vad det är man håller på med.

– De flesta av oss vill egentligen leva lite annorlunda. Vi vet med oss själva att det finns vanor och ovanor som vi kunde påverka men det är svårt att ta tag i det och göra den där förändringen. Nu finns det en chans. Fråga dig själv vad det är som du låter påverka dig. Vad tar du in och vad vill du att ska styra dig? Vad kan du lägga ifrån dig? Vad vill du säga nej till för att kunna säga ja till något bättre?

Tenhonen talar om urskiljningens svåra konst och om eftertankens tid. Grundfrågan är: Hur vill jag leva?

– I bästa fall ger fastan en klarare riktning i livet. Den hjälper oss att hitta en väg där vi känner att vi har frid med oss själva, med Gud och med våra medmänniskor.

Ett kapitel om dagen

Fastan handlar också mycket om vad vi tänker.

– Våra tankar styr i allra högsta grad hur vi lever och de behöver också hjälp att styras. För mig har **Efraim Syriens** fastebön blivit väldigt viktig. Jag börjar varje dag med den eftersom den säger mig vad det är viktigt att lägga från sig och vad jag ska ta med mig i tanken,

säger Elsa Tenhonen.

Enligt Laura Hellsten ska fastan hjälpa oss att skapa ett utrymme där vi kan ta emot näring av helt annan sort än den i magsäcken.

– I fastan vill jag lägga mina tankar på något annat än det som fyller dem i vanliga fall. Jag vill komma ur mina vanliga hjulspår och fokusera mer på Gud och det som ger näring åt livet. För mig har det till exempel alltid varit naturligt att ta till böcker när jag vill ge själen nytt bränsle.

Ett år grundade hon också en bokcirkel under fastetiden.

– Det var när jag jobbade i Åbo svenska församling. Då läste vi **Patrik Hagmans** bok *Om kristet motstånd* och träffades regelbundet för att diskutera. Det fungerade jättebra eftersom boken också handlar om att avstå.

Hon tror att någon av **CS Lewis** kortare böcker, **Wilfrid Stinissens** reflektioner eller kanske **Tommy Hellstens** böcker passar bra under fastan.

– Det måste vara något tillräckligt lätthanterligt, något som man verkligen orkar läsa ett kapitel ur per dag.

Att läsa något intressant i stället för att till exempel titta på tv är ett av många sätt att fasta utan att fokusera på maten. Någon kanske väljer att fasta från stress eller att promenera varje dag.

– I grunden handlar det om att skapa ett utrymme i sitt liv. Och att föra det goda vidare. När jag jobbade i församlingen lärde de äldre damerna i bönegruppen mig att det förr var naturligt att under fastetiden både duka matbordet annorlunda och att samla in en slant till dem som hade de sämre ställt. Det får mig att tänka på att ifall fastelöftet är att låta bli att röka så sparar du ju också en del pengar ifall du lyckas.

Då kanske det kristna tillvägagångssättet kunde vara att ge sparpengarna till ett välgörande ändamål i stället för att ta ut dem som en södernresa.

– Du har ju redan belönat dig själv med att bli av med en ovana. Nu kan din träning vara att sprida det goda till andra, säger Hellsten.

”I grunden handlar det om att skapa ett utrymme i sitt liv. Och att föra det goda vidare.”

Laura Hellsten

Kärlekshyss

En stor fördel med kyrkans regelbundna fastetider är att alla fastar samtidigt.

– För de flesta människor är det lättare att fasta i gemenskap. Många motiveras av att ha någon att ”stå till svars” för, säger Laura Hellsten.

Vissa individer är kanske mera självdrivna och fastegrupper påverkar inte deras motivation att hålla fastan.

– Däremot kan det göra gott att blotta sig, gruppen kan lyfta fram andra sidor av en. En kärleksfull gemenskap kan också hjälpa en att visa sin sårbarhet genom att vara ärlig med hur sträng man är mot sig själv. Det kan vara viktigt för sådana som är väldigt disciplinerade. Huvudsaken är att man inte jämför sig med andra eller börjar tävla.

Ett annat roligt sätt att fasta i gemenskap är att göra ”kärlekshyss”. Det fungerar bra i en grupp som träffas ofta eller kanske bor tillsammans.

– Man skriver allas namn på en lapp, var och en drar en namnlapp och får då en hemlig vän som man ska ta extra bra hand om under fastan. Kanske ber man för sin vän, gör kärleksgärningar i det fördolda, är extra vänlig eller omtänksam,

*Herre och Mästare över mitt liv!
Tag bort ifrån mig lättjans, modlöshetens, maktlystnadens
och de tomma ordens ande.*

*Skänk mig, Din tjänare,
kyskhetens, ödmjukhetens, tålmodets
och kärlekens Ande.*

*O, Herre och Konung!
Låt mig se mina synder och inte döma min broder och syster,
Ty välsignad är Du i evigheters evighet. Amen.*

MAN KAN fasta från det som börjat ta över ens liv. Dikten är Efraim syriens fastebön. ILLUSTRATION: MALIN AHO

säger Hellsten som har provat på kärlekshyssen i det kollektiv som hon bor i.

Nu börjar det

När du bestämt dig för att fasta och det är dags att bestämma hur, välj då det lilla måttet som gör att du håller ut. Inga jätteprojekt, hellre något enkelt. Sju veckor är en ganska lång tid.

– En disciplin i det lilla är i längden mycket verksam. Det skapar en ny vana, en god rutin, säger Tenhonen.

Och om jag misslyckas?

– Då finns det alltid möjlighet att börja om. Fastan handlar om Jesus som går kärlekens väg mot Golgata. Vi är inte ensamma på vår fastevandring. Vi får be om hjälp, om förlåtelse och frimodigt börja om och om igen.

Fastan inleds traditionellt på askonsdagen efter fettisdagens festligheter. I askonsdagens mässa är det vanligt att prästen tecknar ett kors med aska på gudstjänstdeltagarnas pannor för att påminna om människans dödlighet.

– Vi påminns om att vi i dopet tecknades med Jesu kors för att leva i hans efterföljd. Askonsdagens mässa kan fungera som en god övergång, en ingång

till fastetiden. Nu börjar en utmanande men också meningsfull tid. Självt har jag upplevt att fastan gett mig en ny sorts koncentration, en större närvaro i livet.

ALTERNATIV FASTA

- **Jag ska** inte pilla på telefonen när jag sitter med andra människor.
- **Jag stiger** upp 20 minuter tidigare för att få tid att läsa Bibeln eller ha en ordentlig andakt varje morgon.
- **Jag promenerar** i stället för att ta bilen.
- **Jag läser** i stället för att titta på tv.
- **Jag ska** inte jobba övertid.
- **Jag ska** bara köpa fairtrade (de produkter som finns) under fastan.
- **Jag lovar** att bjuda hem gäster en gång i veckan utan att städa.
- **Jag ersätter** 15 minuter av min skärmtid med bön.
- **Jag lovar** prata med tiggare jag ser på stan.
- **Jag ska** bjuda hem någon som kunde bli min vän, fast den kanske inte finns i min vänskrets.
- **Fler fastetips** på ekopaasto.fi

KOMMENTAR

NINA ÖSTERHOLM

Vem har tid att fasta?

JAG HAR aldrig riktigt fattat det där med fasta. Ur hälsosynpunkt förstår jag förstås hur det fungerar, men inte hur en köttstreck ska hjälpa mig komma närmare Gud.

Jag tycker ju inte ens om kött.

Okej, jag medger att Facebook, Whatsapp och Instagram är i flitig användning och att min telefon är mig lite osunt kär. Men när man går här hemma i sin värdledighet och skrotar så är de också min sociala livlina till andra vuxna människor. Sorry fastan, men den linan är bland det sista jag klipper.

Och det är bara att inse att jag aldrig kommer att börja stiga upp tidigare för att hålla andakt efter en natt i tre olika sängar. Och att man sällan

hinner läsa Bibeln om man inte ens hinner snegla på dagstidningen.

När jag funderar på vad det är som håller på att ta över mitt liv, vad jag tar in och vad jag låter styra mig så kan allt sammanfattas i ordet ”barren”. Är det lagligt att fasta från dem? Särskilt moderligt känns det ju inte.

Nej, jag kör den snälla linjen. Jag utgår från att Gud vet att värdledighet är det samma som arbetsläger och att han inte är särskilt intresserad av några fler offer från min sida just nu. Att det ibland måste få räcka med att kämpa på i gamla hjulspår. Inte för att man vill det utan för att det inte finns kraft till förändring just nu.

Fasta i frid! Jag drar i väg till parken nu.

2 X PRÄST. När man är 25 år och nyutexaminerad kan livet se ut på många sätt. För Rebecka och Linus Stråhlman präglas tillvaron av kallet. Prästkallet.

Ska vi bli präster?

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

Det är tisdag eftermiddag och i fyrrummaren i Mosabacka, Helsingfors har Aaron, 2 år, precis vaknat från sin eftermiddagstupplur medan Leopold, 8 månader, snart kläs på för en tupp-lur på balkongen. Måndagar och tisdagar är lika med lugna hemmadagar för bröderna. Så kan det vara när både mamma och pappa jobbar som präster.

– Måndag och tisdag känns inte som veckoslut, men visst känner vi oss lediga. Vi försöker att inte göra så mycket, ganska långt går dagarna på barnens villkor, säger pojkarnas mamma **Rebecka Stråhlman**.

Hon vigdes till präst på trettondagen och har en dryg månad bakom sig som församlingspräst i Borgå domkyrkoförsamling. **Linus Stråhlman** har hunnit jobba som församlingspräst i Kyrkslätt sedan pingsten, då han i sin tur blev prästvigd.

De senaste åren har varit fyllda av förändringar för paret. På tre år har de blivit med hund, med barn, med lillebror. Studielivet i Åbo har utbytts mot det pussel som ett intentivt arbets- och familjeliv för med sig.

Jag, präst?

Rebecka och Linus lärde känna varandra i högstadiet i Borgå, men blev ett par först 2008 då Rebecka börjat studera i Åbo och Linus var civiltjänstgörare i Helsingfors. I augusti 2010 gifte de sig.

Att det skulle bli en prästfamilj av dem var ingen självklarhet, även om Linus redan andra året i gymnasiet bestämt sig för att studera teologi. Rebecka i sin tur drömde om ett liv som musikalartist.

– Det var först under abiret som jag överhuvudtaget började tänka tanken på teologi, jag hade helt andra planer. Jag älskar att stå på scen och uppträda, att sjunga, dansa och spela teater. Jag var själv rent av överraskad över att jag började studera teologi och dessutom trivdes, berättar Rebecka.

Nu jobbar de båda som församlingspastorer, men deras vägar till prästäm-betet har sett olika ut. Linus berättar att han har en så kallad inre kallelse.

– Under en miniretreat på Snoan fick jag en uppenbarelse då jag satt i tystnad. Det var inte så att det flög blixar, men jag upplevde att det fanns ett självklart alternativ, ett tydlig mål för mig. Därifrån har jag gått vidare. Visst har det hänt att jag ifrågasatt kallet, vägt plus mot minus, men på det stora hela har det känts väldigt naturligt.

För Rebecka präglades studietiden av en känslomässig kamp.

– Det handlade om att lista ut hur i hela fridens namn jag hamnat här. Ska

”När jag ser tillbaka upplever jag också att jag har ett kall, men inte på samma sätt som Linus.”

Rebecka Stråhlman

jag eller ska jag inte bli präst? Jag sökte en identitet. I slutet av studietiden blev det klart för mig: Ja, jag ska. Nu när jag ser tillbaka upplever jag också att jag har ett kall, men inte på samma sätt som Linus. Mitt har vuxit fram och jag har fått kämpa med det innan jag kunnat acceptera det. Men nu när jag börjat jobba som präst märker jag att jag aldrig tidigare på samma sätt haft känslan av att vara på så rätt plats som nu.

”Aaron komma kyrka”

Den första månaden som präst ligger bakom Rebecka Stråhlman. Den har varit extra intensiv eftersom hon ännu i januari skötte det jobb som lärare i religion hon haft under hösten.

– Hittills har vi lyckats kombinera våra jobb med familjetillvaron. Ännu har vi inte glömt Aaron på dagis. Vi är medvetna om att det kommer att vara så här, att det blir mycket fixande och trixande. Vi har ställt in oss på att det ska gå och då ordnar det sig också.

De gånger Rebecka och Linus jobbar samtidigt åker minstingen Leopold till Borgå med Rebecka där både far- och morföräldrar finns. Onsdag till fredag går Aaron på dagis och på helgerna fortsätter pusslandet. Treåriga hunden Apella är ytterligare en pusselbit, även om hon enligt paret Stråhlman är den ”lättaste familjemedlemmen”.

– Programmet på veckosluten varierar. Men en vanlig söndag far en av oss iväg kring notiden och kommer hem två-tre-tiden. Hittills har det gått att ordna så att vi inte haft söndagsgudstjänster samtidigt, säger Linus.

– Aaron får också hänga med, ibland när någon av oss går hemifrån säger han: ”Aaron komma kyrka”, berättar Rebecka.

Instrumentellt värde

Prästycket skiljer sig från många andra jobb på det viset att den präst som första gången ska ut i arbetslivet inte sätter sig ner och börjar skriva arbetsansökningar. Arbetsgivaren domkapitlet förordnar nämligen sina präster till för-

samlingspastorstjänster runt om i stiftet. Hur känns det att placeras i en församling?

– Det ingår i konceptet och vi har haft tid att förbereda oss på det. Det var snarast spännande att vänta på var man ska få börja jobba. På sätt och vis är det också skönt: man behöver inte själv fixa och fundera.

De förstod själva att chanserna för dem båda att kunna börja jobba var störst om de placerade sig i huvudstadsregionen. Nu bor de i Helsingfors och har bägge ungefär lika lång arbetsväg.

På frågan om de upplever att utbildningen gett dem tillräckliga färdigheter för arbetet i en församling svarar Rebecka och Linus både ja och nej.

– Jag upplever i efterhand att utbildningen främst haft ett instrumentellt värde: att den gett mig verktyg att själv skaffa mig de kunskaper och färdigheter jag behöver i arbetslivet. Studierna var väldigt intressanta, även om inte så stor del av dem varit konkret användbara i prästjobbet hittills, säger Linus.

Rebecka säger att hennes engagemang i församlingen varit till stor nytta i arbetet, liksom människor hon mött längs med studietiden.

– Man möter människor med vitt skilda uppfattningar. Människor kan tycka och tänka olika och ändå vara varmt troende. Att vara sommarteorolog har också varit en viktig förberedelse, liksom diskussioner med visa män och kvinnor inom kyrkan.

Att prästerna utbildas av universitetet är inget de ifrågasätter, men de tycker ändå att den andliga aspekten borde få komma fram tydligare då en person som ska verka i ett andligt ämbete får sin utbildning.

– Som det nu är kommer ju den kyrkliga delen av utbildningen först efter prästvigningen. I till exempel Estland och England gör man en församlingsintegrerad del av studierna redan före prästvigningen. Det skulle förbereda en bättre för prästjobbet, säger Linus.

Biskopssläkt

Rebecka Stråhlman har vuxit upp med präster och kyrka omkring sig. Hon kan räkna till tre biskopar i den nära slakten.

– Till de klassiska frågorna hör om det förekom påtryckningar hemifrån och om också jag ska bli biskop. Folk sätter nog en hel del fokus på att jag kommer från en biskopssläkt. Men för mig som inte vet om något annat är det ju som att komma från vilken familj som helst.

På frågan vad det var i prästycket som lockade svarar hon möjligheten att vara med och se människor möta Gud.

– Det är lite av ett klischésvår, men så känner jag det. Jag höll nyligen mitt första dop och överväldigades. Att få döpa en person är något av det största

jag får göra som präst och kristen. Att på Guds uppdrag möta människor och förmedla något av Gud till dem.

Hon jobbar mycket med ungdomarna i församlingen och trivs med det.

– Man ser så tydligt hur det händer något i dem.

På samma fråga svarar Linus att han ser ett hopp för kyrkan.

– Jag drivs av en vilja att föra kyrkan framåt, att utveckla kyrkan. Och att få fira mässa är helt fantastiskt. Mässan är en motkultur på så många sätt, för att låna av **Patrik Hagmans** tankar.

Mamma och pappa

Att bli föräldrar har fostrat dem och gett dem en realistisk syn på tillvaron, något de har nytta av när de nu jobbar i församling. Rebecka berättar att de fick möta många motgångar då Aaron föddes för två och ett halvt år sedan. Han var planerad och efterlängtd och graviditeten gick smidigt.

– Men sedan hände saker jag inte hade räknat med. Sätessjudning, kejsarsnitt, kolik, amning som inte fungerade. Att bli mamma var en jättestor chock. Föräldraskapet var något som prövade tron, särskilt för mig, berättar Rebecka.

En rosaskimrande syn på tillvaron fick ge vika och ersättas av realism, men också barmhärtighet och ödmjukhet.

– Även om jag gärna hade varit utan de jobbiga sakerna har något positivt kommit ur dem. När jag plötsligt var gravid igen tänkte jag att det var världens största katastrof. Också min andra förlossning var jättejobbig, men annars har det gått mycket bättre.

Både Linus och Rebecka har valt att jobba trots att barnen är små.

– Jag längtade till arbetslivet. Det var en av de svårare sakerna jag fick möta: att hemmamammatillvaron inte passade mig. Jag är en mycket bättre mamma då jag också får arbeta.

Vad drömmer ni om i framtiden?

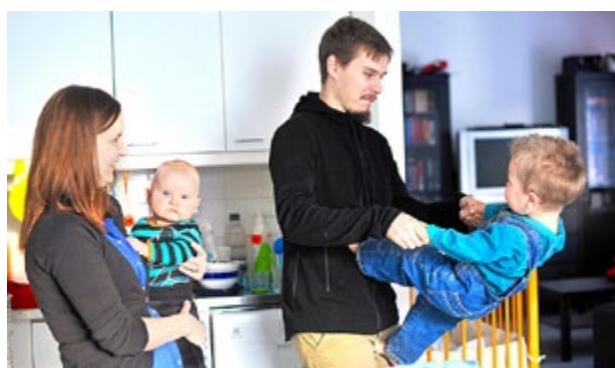
– För tillfället att få sova en hel natt, eller vecka! säger Rebecka.

Linus håller med.

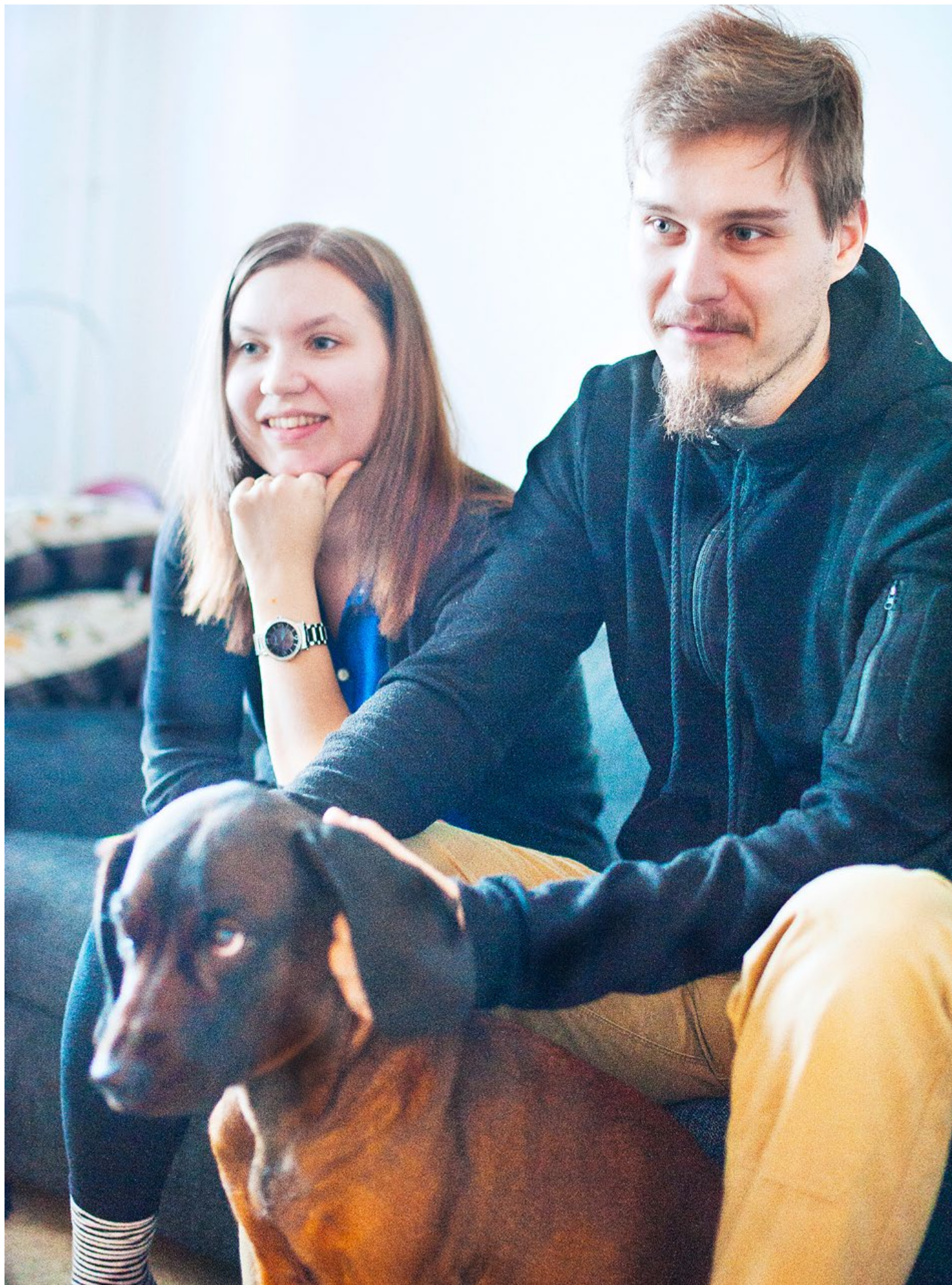
– Att det lugnar ner sig lite här hemma. Det händer kanske om några år. En dröm är att få jobba en längre tid i samma församling, att få en fast tjänst. Nu har vi båda vikariat. Jag drömmer om att få bygga något mer beständigt och inte bara behöva finna mig i de upp-gifter och den verksamhet som finns.

Paret kommer ibland på sig med att sakna Åbo.

– Nu bor vi här, men vi har ännu ingen stark känsla för området. Sedan vi flyttade hit har det också varit fullt upp, vi har inte hunnit känna efter hur det känns att bo i Helsingfors. Mest saknar vi vännerna i Åbo. Och havsdof-ten. Det räckte att ta ett steg ut genom dörren så mötte den en, avslutar Linus.

SÖNERNA LEOPOLD och Aaron ser till att det är liv i luckan hemma hos familjen Stråhlman.

LINUS OCH Rebecka Stråhlman säger att det hänt att de tvekat inför prästkallet. – Ibland har jag frågat mig om jag är tillräckligt gammal för att klara av det här, säger Linus Stråhlman.

PRESENTATION

Tala om sexualiteten

Hur ska man prata om sex i kyrka och församling? Ett sätt är att sätta sig ner i ring på ungdomsläget och berätta för den livsglada gruppen tonåringar att man "inte ska röra varandra där man har simkläder" och sedan inte säga särskilt mycket mer. Men det är kanske inte så lyckat i en konfirmandgrupp där hälften redan har gjort just det (och betydligt mer) och andra hälften kanske bara drömmar om sin första kyss.

Det är inte så att kyrkan automatiskt är sämre än andra på att tala om sex med unga. Undvikande föräldrar och otidsenliga högstadielärare bidrar nog med sitt strå till stacken för att få unga att känna att vuxna i ansvarsposition är de sista man vill ta upp frågor om sex med. Men alla som kommer i kontakt med ungdomar i sitt jobb i församlingen borde ha åtminstone uppdaterad baskunskap att ta till. Sådan kan man hämta i boken *Med hela ditt liv – Sexualitet i Bibeln och Kyrkan* (Marcus Förlag, 2014).

Boken riktar sig inte direkt till personer som jobbar med ungdomar, utan till "den som är allmänt intresserad och till den som undervisar i detta ämne". Banbrytande kan den på inga sätt anses vara, men i boken problematiseras ändå några av de hjulspår det finns störst risk att köra in i när temat sex och kyrka är på agendan. Hade bokens författare, barnmorskan och sexologen **Hanna Möllås** och författare och lektorn **Leif Carlsson**, inte varit så måna om att eventuellt stötta sig med en del av läsarna hade deras verk också gett mera. Nu är det finkänsligt, diplomatiskt och lite intetsägande.

CHRISTA MICKELSSON

Jesus har vänt på sin

SÅNGTÄVLING. Sex sångare med anknytning till Svenskösterbotten deltar i den tevesända sångtävlingen Voice of Finland. Att flera av de tävlande är bekännande kristna sätter sin prägel på hela tävlingen.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

I den tevesända sångtävlingen Voice of Finland måste en av domarna vända på sin stol för att den tävlande ska gå vidare.

För sångarna **Sarah Tiainen**, **Daniel S Diago**, **Jennie Storbacka**, **Maria Höglund** och **Elna Romberg** svängdes stolarna. Men inte för **Matti Aspvik**.

Sångarna har mycket annat gemensamt. Tiainen och Diago är medlemmar och Storbacka tidigare medlem i sånggruppen Mrs Bighill Singers som just nu är skivaktuell. Då Aspvik var ungdomsledare i Karleby svenska församling var Tiainen och **Riina Ammesmäki** som också tog sig vidare i tävlingen "hans" ungdomar. Men även om arrangörerna titulerade Aspvik pastor är det bara Tiainen som är det. Hon är i huvudsak vårdledig men sköter några gudstjänster per månad i metodistförsamlingen i Jakobstad.

Det är nästan så att man kan tro att de fattat ett gemensamt beslut om att ställa upp i tävlingen. Men så är det inte.

När jag fått klartecken för den första delen av tävlingen började jag höra vilka andra som var med, säger Sarah Tiainen. Att Matti var med upptäckte jag först när han klev in i rummet på inspelningsdagen. Jag var lite nervös men när jag såg Matti tänkte jag bara: tack Jesus. Mattis närvaro var betydelsefull, inte bara för mig utan för andra, bland annat för Riina.

Den kristna livssyn som många av deltagarna delar har inneburit att de också kan stötta varandra.

Vi bad tillsammans och sa: Jesus, din stol har svängt för oss. I intervjun de gjorde med mig säger jag att jag vill vara en artist som redan är älskad. Fast nu kan man läsa in att jag hittat en bra förklaring för att jag inte kom vidare, säger Aspvik med ett leende.

Sarah Tiainen ser sin medverkan som en kallelse.

Jag är precis där Gud vill jag ska vara. Det har jag fått bekräftelse på. Nu får jag vara ljuset där i mörkret. Nu når jag ut till människor som in-

te är frälsningsobjekt utan människor som jag kan möta, umgås med och som jag får av och ger åt. Om någon blir berörd i ett samtal med mig är det bara på grund av Jesus som bor i mig.

Aspvik håller med henne. Och han anser att hon har den rätta utrustningen för att vara där.

Problemet i våra kyrkor är att vi blivit världsfrånvända, säger han. Musiker och konstnärer som kommer till tro ska inte packas in i det kristna programmet utan rustas till att leva utanför det. Annars blir de påverkade i stället för att påverka. Man behöver

STOLAR SOM vänder sig är ett gott tecken i Voice of Finland. Sarah Tiainen och Matti Aspvik har olika erfarenhet.

utrustning för att bli beundrad.

Själv gick Aspvik bedjande med i tävlingen.

Bönen "ske din vilja" fanns hela tiden med även om jag har en helt annan åsikt än Gud. Jag ville naturligtvis gå vidare, men bara om det var Guds plan för mig. Min uppgift där var inte att gå vidare.

Kristna isolerar sig

Att kyrkan vänder sig från världen frustrerar dem bägge.

Det är helt knäppt att man måste isolera sig så fort man blir kristen.

In i alla livets rum

BOK

Hej Gud, här bor jag! Barnens bönbok

Författare: Monica Vikström-Jokela
Illustratör: Mervi Lindman
Förlag: Fontana Media

Hej Gud, här bor jag! är författaren **Monica Vikström-Jokelas** och illustratören

Mervi Lindmans tredje gemensamma projekt och en slags uppföljare till *Allt är nära* och *Faddergåvan* på samma förlag.

Den som öppnar den här bönboken för barn får samtidigt också öppna rum efter rum i ett helt vanligt hem, det ena färgglada och mer välkomnande än det andra. Här finns hallen, vardagsrummet, kö-

ket, gården och de ser alla ut precis så som hallar, vardagsrum, kök och gårdar ser ut mest. Dörren in till den mörka skrubben, där tankarna är svarta och rädslan sticker i bröstet, kan man också glänta på och inne i rummet be om hjälp och tröst.

I varje rum finns både su-perenkla och korta böner, och lite mer text för den enklaste kvällsbönen ut: Dagen slut / Tack för natt /

Sova gott / Vakna glatt!

Jag faller pladask för den här boken, med Lindmans underbara illustrationer och de människonära texterna. Jag introducerar den för min kritiska jury, 3- och 5-åringen hemma. Om du trodde att barn gillar allt som är ritat kan jag berätta för dig att det inte är sant. Men det är något med Lindmans varma illustrationer som gör att barn (och vuxna) gärna sjunker in i dem och vistas där en

stund. Den som läst barnböckerna om Ingrid känner igen Lindmans stil och vet vad jag talar om. Även om mina barn står ut med det mesta som högläses vågar jag lova att de verkligen tycker om den här boken.

Vi testar också en av de fyra meditationstexter som finns längst bak i boken. Och tro det eller ej – en liten stund av stillhet sänker sig där i soffan en helt vanlig mulen måndagskväll.

CHRISTA MICKELSSON

stol mot dem

”Musiker och konstnärer som kommer till tro ska inte packas de in i det kristna programmet utan rustas till att leva utanför det.”

nätkommentar till klippet på hennes första insats i Voice of Finland som exempel.

– Den som skrev uppmanade mig att tänka över min kallelse. Personen hade hellre sett mig lovsjunga Herren i kyrkan än på en arena där jag söker ära och berömmelse. Vi i kyrkan har isolerat oss från världen till den grad att vi inte har någon aning om vad som händer och sker där. Vi tror vi måste dra oss undan och då saknas den växelverkan som Jesus och hans lärjungar hade med världen totalt.

Den intervju som gjordes inför tävlingen var en positiv erfarenhet för dem båda. Delar av intervjuerna sändes i teve.

– Det var en av de få gånger i mitt liv då jag erfarit den helige Andes närvaro när jag talat utanför kyrkan, säger Tiainen. Jag upplevde att Gud var i rummet och jag kände mig starkt ledd i det jag skulle säga. De som gjorde intervjun kände också av det för de sa att det här materialet blev jättestarkt.

– Samma sa de åt mig. Guds närvaro och gudstjänsten är inte bunden till kyrkliga sammanhang och är helt oberoende av det religiösa etablissemangets välsignelse, säger Aspvik.

Eloge till kantorerna

Tiainen ger en eloge till kantorerna och andra som verkar inom församlingarnas musikliv för att de producerar så många duktiga musiker.

– Det var i gospelkören i Karleby jag första gången sjöng solo i ett större sammanhang.

I nästa skede av tävlingen sjunger sångarna dueller mot varandra och deras coach väljer vem som går vidare. I morgon sänds Sarah Tiainens duell.

Hon valde **Michael Monroe** som coach.

– I den stunden kändes det rätt. Jag är glad att jag valde honom. Han är en väldigt genuin person. Han lovar inget som han inte kan hålla och det uppskattar jag.

Men att jag sjunger *Alone* i Voice of Finland betyder inte att jag är av världen. Vi kristna har svårt att veta vad det betyder att vara i världen men inte av världen, säger Tiainen.

– Jag blir ibland oerhört trött på vad församling och kristenhet heter, säger Aspvik. Men jag är inte trött på Kristus. Jag känner bara inte igen honom i kristenheten och tyvärr inte heller alltid i mig själv. Jag har levt i den kristenheten och trott att mycket av det jag gjort varit från Gud. Egentligen är det en produkt av en yttre bekräftelse som ges av sammanhanget, alltså

min kallelse, roll och den feedback jag får. Precis som rockstjärnorna står pastorerna på en scen. Jag har varit pastor och jag fick också gav samma kick. Stolarna svängde sig. Men Jesus säger att det är ett hinder för vår tro att ta emot ära av varandra.

Han anser att det blir väldigt snedvridet ibland.

– Man förändligar vissa gåvor och tar äganderätt till dem som kan användas i det andliga programmet. Kan man sjunga eller tala blir man som musiker placerad i gospelgenren.

Tiainen håller med. Hon nämner en

Absurt men underhållande

TEATER

Perplex

Manus: Marius von Mayenburg
Regi: Janne Pellinen
I rollerna: Oskar Pöysti, Maria Alroth, Viktor Idman och Nina Palmgren

Spelas på Viirus till 14.4

Ett mörklagt vardagsrum, ett par som kommer hem efter en semesterresa och sammanstrålar med vännerna som agerat blomvakt. Men situationen glider över i en annan. Vem är det egentligen som bor i lägenheten? Vem är det egentligen som har ett förhållande med vem? Vem är vuxen, vem är barn? Vem är anställd, vem arbetsgiva-

OSKAR PÖYSTI och Maria Alroth i två av sina många skepnader. FOTO: VIIRUS

re? Är det den av människan dödade Gud som luktar illa, eller är det kanske sop-påsarna under soffan?

Perplex är en på många sätt absurd pjäs. Just som man fått grepp om en scen börjar den övergå i något helt annat. Låter det förvirrande? Det är det också, men den rappa dialogen och det faktum att skådespelarna aldrig för en sekund tvekar inför de roller de spelar gör förvirringen njutbar och många

Judinnan och nunnekallet

FILM

Ida

Regi: Pawel Pawlikowski
Skådespelare: Agata Kulesza, Agata Trzebuchowska

Det är tidigt 60-tal i Polen och den unga novisen Anna, som vuxit upp i kloster, ska avlägga sina nunnelöften. Före den stora dagen får hon i uppgift av abbedissan att uppsöka sin enda kvarlevande släkting, mostern Wanda.

Väl framme hos den intellektuella och alkoholiserade mostern får Anna veta att hennes riktiga namn är Ida Lebenstein och att hon är judinna. Hennes föräldrar avrättades under kriget men av någon orsak räddades Ida och blev placerad i nunneklostret. Nu påbörjar hon tillsammans med sin moster de eftersökningar som ska leda fram till de döda föräldrarnas kvarlevor.

Filmen är intressant av många orsaker. Novisen som vill ge sitt liv åt Kristus men upptäcker att hon är jude är naturligtvis en av dem. De stormar som den här insikten måste riva upp i Annas/Idas inre reduceras i den minimalistiska, svartvita filmen till några subtila ansiktsuttryck och blickar hos **Agata Kulesza**, som lyser i rollen som den unga kvinnan. Okonventionella, kontemplerande bildvinklar, med skådespelarna placerade långt nertill i bilden och med rikligt utrymme ovanför dem, bidrar till att ordlöst bygga upp karaktärernas inre liv. Inte i något skede tvingar regissören på en varken inre monologer eller ens dialoger utöver de allra mest nödvändiga.

Det är inte långsökt att dra paralleller mellan den unga kvinnans klivna (religiösa) identitet och de delar av den polska historien som filmen tar upp.

Filmen har vunnit åtskilliga utmärkelser internationellt och regissören **Pawel Pawlikowski** har uppmärksammats för att han gjort en film om Förintelsen utan att ha med en enda nazist. Genom hela filmen är det också det som är främmande som axlar en större roll än det som faktiskt tagits med. Det här är en film som aldrig säger för mycket men ändå (eller just därför) svämmas över av innehåll. Stundvis känns det som att det finns material till tre långfilmer i varje liten sekvens.

De svartvita landskapen och den avskalade ljudmiljön skapar rum av stillhet. Också de människor mostern och systerdottern träffar, då de kör genom de polska 60-talslandskapen för att nå ett bokslut i släktens smärtsamma historia, möter dem med tystnad. Samtidigt ser Ida en annan värld än den hon vuxit upp med i klostret, och även om hon inte förstår den tjuvar den henne till den grad att hon tvingas möta frågan om äktheten i sitt kall.

Hennes utgångspunkt är en annan än mosters, vars personliga resa blir att möta de smärtsamma minnen hon sprungit undan. Annas/Idas oförstördhet fram till mötet med mostern gör henne sårbar men det är också tydligt att mostern avundas flickan för den historielöshet hon dittills välsignats med. För mörka minnen väger tungt i ett bedrivit hjärta.

CHRISTA MICKELSSON

I FILMEN *Ida* möter nunnenovisen Anna sin enda kvarlevande släkting Wanda och ett förflutet hon inte kunde ana.

gångar högst underhållande. Till underhållningsvärdet bidrar också det att en del av dialogerna och scenerna känns tydligt farsin-spirerade.

Pjäsen är en komedi med existentiella undertoner. Rollfigurernas beredvillighet att byta roller i en handvändning, utan en tanke på vilka moraliska konsekvenser deras handlingar för med sig, väcker tankar. Å andra sidan är de som drabbas av konsekvenser-

na ofta skrämmande villiga att anta den underkastades och utsattas roll.

Annina Nevantaus scenografi växer i takt med att pjäsen framskrider. Det som länge ter sig som en diskret om än vacker bakgrund får mot slutet av pjäsen en helt ny funktion och bidrar på ett överraskande sätt både till den först existentiellt ifrågasättande och slutligen rofyllda stämningen.

ERIKA RÖNNGÅRD

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tävlande den här veckan är Jonathan "Jontti" Granbacka. Konstruerad av Jesper von Hertzen.

MEDTÄVLARE: JONTTI GRANBACKA

Namn: Jonathan "Jontti" Granbacka.
Ålder: 29.
Yrke och/eller titel: Redaktör och programledare för Svenska Yle, bland annat BUU-Klubben och MGP.
Hemort: Vasa.
Favoritmat och -dryck: Lasagne och fettfri mjölk.
Lyssnar helst på: Min fru.
Favoritidrottsgren och -lag: Ishockey och Vasa Sport.
Rekommendera

FOTO: ANNE HÄMÄLÄINEN/YLE

en bok! Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann av Jonas Jonasson.

Skulle vilja resa till: Månen.

Tråkigaste hemgöret: Klippa gräs.

Min åsikt om frågesporter: Hatar att förlora om det är en tävling. Brukar aldrig bli nervös förutom i frågesport.

Om jag vore en biblisk person skulle jag vara: Får man vara anti-ödmjuk och säga Jesus?

Slogan eller motto: "Det man kan göra i dag ska man inte skjuta upp till i morgon."

FRÅGESPORTSRESULTAT: 16/25.

ORTER I ÖSTRA FINLAND & PÅSTÅENDE

a) Kerimäki	1) Här brukar VM i kärringkänk (eukonkanto) ordnas
b) Varkaus	2) Är mest känt för sina jordgubbsodlingar
c) Sulkava	3) Här ordnas världsberömda roddtävlingar
d) Suonenjoki	4) Världens största träkyrka finns här
e) Sonkajärvi	5) Här finns världens mest östliga svenskspråkiga skola

Resultat: 5/5.

KÄNDA MANLIGA MUSIKER SOM DOG UNGA & LEVNADSÅR

a) John Lennon	1) 1935-1977
b) Bob Marley	2) 1940-1980
c) Elvis Presley	3) 1942-1970
d) Jimi Hendrix	4) 1943-1971
e) Jim Morrison	5) 1945-1981

Resultat: 1/5.

TEXT SOM STÅR PÅ LANDETS FRIMÄRKEN & EUROPEISKA LÄNDER

a) Hrvatska	1) Schweiz
b) Magyar	2) Kroatien
c) Hellas	3) Grekland
d) Helvetia	4) Irland
e) Eire	5) Ungern

Resultat: 3/5.

PJÄSER SOM GÅR VÅREN 2015 & TEATERHUS

a) Lainavaimo	1) Svenska Teatern
b) Fosterlandet	2) Lilla Teatern
c) Ronja Rövardotter	3) Viirus
d) Folkets dagblad	4) Åbo Svenska Teater
e) Perplex	5) Wasa Teater

Resultat: 5/5.

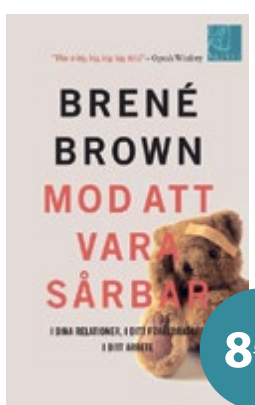
DE MEST SÅLDA FINSKA BÖCKERNA 2014 & FÖRFATTARE

a) He eivät tiedä mitä tekevät	1) Jussi Valtonen
b) Teemu	2) Tuomas Kyrö
c) Horna	3) Ilkka Remes
d) Ilosia aikoja, Mielensäpahoittaja	4) Ari Mennander
e) Neljäntienristeys	5) Tommi Kinnunen

Resultat: 2/5.

Svar:
Orter i östra Finland & Påstående: a-4, b-5, c-3, d-2, e-1
Kända manliga musiker som dog unga & Levnadsår: a-2, b-5, c-1, d-3, e-4
Text som står på landets frimärken & Europeiska länder: a-2, b-5, c-3, d-1, e-4
Pjäser som går våren 2015 & Teaterhus: a-2, b-1, c-4, d-5, e-3
De mest sålda finska böckerna 2014 & Författare: a-1, b-4, c-3, d-2, e-5

Nu i pocket!

850

Mod att vara sårbar Brené Brown

Varje gång vi möter någon för första gången, försöker vara kreativa eller inleder ett samtal som vi vet kan bli svårt tar vi en risk. Vi känner oss osäkra och utsatta. Vi känner oss sårbara.

Sociologen Brené Brown utmanar oss att möta sårbarheten på ett annat sätt. Hon har fått miljoner människor att fundera över sårbarhet och skamtålighet som förutsättningar för ett lyckligt liv.

Libris, pocket

850

Det händer när du vilar Tomas Sjödin

En del drömmer om fler timmar på dygnet eller hoppas på oväntade luckor i kalendern. Andra brottas med ett överbokat liv och känslan av att aldrig kunna koppla av. Många längtar efter vila.

Men vad är vila – mer än att inte arbeta? *Det händer när du vilar* är en hyllning till sofflocket, till livets tempoväxlingar och till den vila som kan fyllas av vänner, måltider och fest. Är det kanske dags att damma av vår äldsta och mest beprövade veckorytm och återupptäcka vilodagen?

Libris, pocket

800

Kärleken blev mitt vapen Soheila Fors

Soheila Fors liv är en berättelse om en ovanlig far, om misshandel och utanförskap, om gruppkultur på gott och ont och om en långvarig längtan efter att lära känna Gud.

Hennes liv i Sverige började dåligt, men en ovanlig dröm förändrade hela hennes sätt att tänka och leva.

Libris, pocket

Vill du läsa om våra nyaste böcker och få uppdateringar om våra evenemang och erbjudanden? Gilla Fontana Media på Facebook!

Bland de nya gillarna lottar vi ut en bok!

**Garage, förråd, båthus mm
TILL VINTERPRIS!**

- Färdiga träelement
- Ritningar ingår
- Husen levereras kompletta med allt material
- Transport direkt hem – 10 olika storlekar

Även enligt egna ritningar – lätt att montera själv. Ring oss!

68800 KÄLLBY. Tel/fax 06-766 7922,
0400 512 392, 0400 560 744.
www.gnymanbyggjtjanst.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Ungt par söker ett första gemensamt hem. Rökfria, inga husdjur, kredit-uppgifterna ok. 0405020809/ Heidi & Joni

Kantor söker etta/tvåa i Borgå/Sibbo. 0445259607

UTHYRES

RUM + KOKVRÅ, WC, DUSCH
780 + 20 vatten. Tempelg.
-H.fors. +358-50-338 9214

Lovisa centrum 45 m2 i modernt hisshus. Egen bastu och stor inglasad balkong. Hyra 650 e/mån. Tel: 0400-841 156.

Uthyses fin tvåa på Högbacken i Vasa i välskött hisshus. Hyra 570+vattenavg. tel: 050-4648288/Sofia

Kyrkobröderna i Sibbo 60 år

Kyrkobröderna i Sibbo fyllde 60 år den 14 januari. Jubileet började med blomsternedläggning på gravarna. Kyrkobröderna lade ner blommor på initiativtagare **Odert Lindqvist** och på ordförandenas gravar.

Ordförande **Samuel Lönnqvist** höll tal vid gravarna. Närvarande var kyrkoherde **Helene Liljeström** och hela kyrkobrådrastyrelsen med suppleant.

Söndagen den 18 januari var det festgudstjänst i kyrkan. Liturg var kyrkoherde **Helene Liljeström**. Predikan hölls av biskop emeritus **Erik Vikström**. Predikan var mycket intressant. Efter gudstjänsten blev det fest med inbjudna gäster.

Drygt 50 personer var närvarande.

Festen började med psalm 324 och Fader vår. Efter det höll ordföranden hälsningstal. Det bjöds på kaffe och goda smörgåsar och fruktfylld kaka. När alla hade ätit och druckit började programmet.

Alf Bonn sjöng tre sånger som han presenterade. Kyrkobröderna utnämnde också en hedersmedlem, **Viktor Olander**, som varit med över 40 år och suttit med i styrelsen fick utnämningen.

Efter det berättade ordföranden hur viktig missionen har varit för kyrkobröderna. År 1961 överlämnades 10 000 mark till Finska Missions-sällskapet. Efter det har många understöd gjorts. Man kunde läsa närma-

re om missionsarbete i brödernas historik som trycktes till 60-årsdagen. Sen sjöng vi psalm 333. Efter det var ordet fritt. Kyrkobröderna fick gratulationer från Ekenäs och Sjundeå kyrkobroder. Kyrkoherden **Helene Liljeström** berättade om sin far **Pelle Liljeström** som var kyrkobroder i 40 år.

Biskop emeritus **Erik Vikström** mindes också sin far som varit kyrkobroder i Öst-erbotten.

Kyrkobröderna hade undanbett sig gåvor. Man fick göra en inbetalning till Finska Missions-sällskapet. När kyrkobröderna bidrog med några euro från egen kassa blev det 600 euro som tillföll Finska Missions-sällskaps katastroffond – alltså 10 euro för varje år.

Efter uppvaktningar på sjöng **Olle Granqvist** tre sånger som han själv skrivit. Före avslutningen tackade ordföranden alla medverkande. Kyrkoherden **Helene Liljeström** höll avslutningen. Vi sjöng psalm 415 och nedkallades Herrens välsignelse.

Kyrkobröderna vill tacka Sibbo svenska församling för gott samarbete under 60 år och genomförande av festen. Dessutom vill vi tacka biskop emeritus **Erik Vikström**, kyrkoherde **Helene Liljeström**, **Alf Bonn** och **Olle Granqvist** samt kantorn **Camilla Wiksten-Rönnbacka** och alla gäster – utan er skulle det inte ha blivit en fin fest.

ORDFÖRANDE FÖR KYR-
KOBRODERNA I SIBBO SAMU-
EL LÖNNQVIST

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

Annonsera i

www.kyrkpressen.fi

I MIN FÖRSAMLING

Boka i god tid!

Industrimålning
- containers - fälgar
- lastbilspåbyggnader

Inomhusmålning

Mobilt sandblåstringsaggregat

NP BLÄSTRING

Fasad- och takmålningar inför sommaren 2015!

Skogsliden 41, Ytteresse. Tfn 050-343 5308, 0500-669 524

Bokreans böcker också i nätet!

www.allkristet.fi

Allkristen Bokhandel

Karleby 020 785 6600
Päckhusgatan 5

Jakobstad 020 785 6696
Rådhusgatan 5

TUNABERG
TUNARO

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller i Esbo servicehusboende på **Tunaberg** och vårdhemmet **Tunaro** för svenska pensionärer. Hör dig för om vi har lediga servicebostäder.

Vi behöver dina frivilliginsatser, kontakta **Mona Sandberg**, 050-520 2700. Vi tar också gärna emot gåvor och testamenten, kontakta **Ken Thilman** 040-5568 312.

EKENÄS SKÄRGÅRDS TRANS-SERVICE AB

- BYGGER OCH REPARERAR
- HUS OCH BRYGGOR
- FÄRJTRANSPORT

040-577 3427, 0400-203 508

BERNYS
CAFE & RESTAURANT

Restaurangen öppen Söndagar 12-16
Cafe öppet dagligen från kl. 09:00

Välkomna önskar
Ralf & Christophe

Replot bro - Tel. 06.352.12.00

Hoppets stjärna

Bli lunchsponsor!
Läs mer på www.starofhope.fi
Tfn 06 2253698

Segla med Eugenia

Fester
Utfärder
Möten

BOKNING OCH INFO
0440-42 78 62
info@eugenia.fi
www.eugenia.fi

VAAASA KUORO-KÖR-CHOIR FESTIVAL XXIII
13.-17.5.2015

Orphei Drängar
Konferencier
Mark Levengood

fre 15.5. Närpes
lö 16.5. & sö 17.5. Vasa

Rajaton
fre 15.5. Vasa Övningskola

SE HELA PROGRAMMET PÅ:
www.vaasachoirfestival.fi
#vaasachoirfestival

BILJETTER:
www.NetTicket.fi,
puh/tfn 0600 399 499(1e/min+pvm)
Studio Ticket Vaasa,
puh/tfn 0700 96525(1e/min+pvm)

Karleby UFs
60:de revy

GÅSA TRÄTTE

Regi: Mats Holmqvist & Anders Hassel
Text: Fritz-Olle Slotte m.fl.

Musik: Alf Mylläri
Scenograf: Christer Lågland
Koreograf: Ida "Inxi" Holmlund

Gästspel i Helsingfors
söndagen den 22.2 kl.15
på Alexandersteatern

Biljetter:
Alexandersteatern
tfn 09 676 980
www.lippupalvelu.fi
tfn 0600 10 800
(1,98 euro/min+pvm)

INKAST THOMAS ROSENBERG

Kärleksfullt, eller korrupt?

KYRKOHERDEN I Matteus församling har av domkapitlet tilldelats en varning för att han anställt sin dotter och sin svärson som kantorsvikarie respektive musikedare i sin församling. Nepotism, alltså.

Debatten därefter har varit sorg-lustig. Det ska genast sägas att jag är helt utomstående, och inget vet om situationen inom Matteus. Men liksom Markus Malmgren (Kp 5.2) förvånas jag över hur lättvindigt man slätar över det hela med att det varit till församlingens bästa. Jag betvivlar inte alls att nämnda personer är utomordentligt lämpade för sina uppgifter, och det förefaller ju som om utnämningarna skulle ha skett på församlingens uttryckliga önskan. Varför alltså tvinga kyrkoherden löpa gatlopp? Helt enkelt för att det ser väldigt illa ut. Maktmissbruk måste, precis som Malmgren konstaterar, alltid beivras ifall man vill åtnjuta alla medlemmars och det omgivande samhällets förtroende. Det är för sådant vi har jävsregler, såväl juridiska som moraliska.

Vid fall av jäv, också misstänkt sådant, är man tvungen att i förväg parera situationen på ett eller annat sätt. Detta är så elementär förvaltningskultur och -hygien att det är direkt pinsamt att domkapitlet har tvingats ingripa. Dessvärre är dylikt knappast okänt inom kyrkan, även om det sällan leder till formella sanktioner. De flesta fallen hyssjas ner, och sopas under mattan. Man vill ju inte bråka, speciellt inte om bevekelsegrunderna, liksom nu, varit de bästa, och alla de inblandade är med på noterna.

IMER informella sammanhang kan sådant ofta vara okej. Kanske också inom frikyrkoförsamlingar och motsvarande, där man inte på samma sätt är beroende av det omgivande samhällets moraliska kodex, på gott och ont. Men inom den evangelisk-lutherska folkkyrkan, med dess karaktär av halvstatlig organisation, är man tvungen att följa det omgivande samhällets förvaltningsprinciper.

Visst kan man ibland beklaga att det gör oss tvungna att följa också sådant som kan kännas främmande för den andliga gemenskap kyrkan och församlingen alltid borde vara. Men det ges inga alternativ, så länge kyrkan har ambitionen att vara gemensam för alla och därmed inkludera även dem som inte alltid delar våra värderingar och är villiga att se mellan fingrarna i situationer som dessa.

Fallet Matteus kan därför, i bästa fall, fungera som ett memento för framtiden. För om vi också framöver önskar att så många som möjligt ska tillhöra våra församlingar måste vi följa det omgivande samhällets grundläggande normer, även om det ibland kan kännas motbjudande. Alternativet är att man går sina egna vägar, och bildar en mer slutna heligas gemenskap, i begreppet trängre och mer tvingande bemärkelse. Då kan man ha sina egna regler eftersom alla tillhör en och samma familj, bildligen och bokstavligen. Men då blir väldigt många utanför.

Thomas Rosenberg är sociolog, skriftställare och framtidsanalytiker.

MATTEUS DOMKAPITELSBESLUT

Om att agera för samhällets bästa

Det bekommer mig inte personligen att jag i förtäckta ordalag jämförs med de religiösa fanatiker som här förleden lät ändamålet helga medlen och offrade åtskilliga människoliv för sin goda sak. Som invandrarbarn i Sverige på 70-talet lärde jag mig tidigt fördelen med tjock hud. Ur tre positioner såg jag mig nödgad att kommentera insändarna i KP 29.1. av representanter för Matteus församling.

1. Jag ville fästa uppmärksamhet vid att vinklingen i KP:s artikel 22.1 var principiell och allmän; på intet sätt kommenterades där verksamheten i Matteus församling negativt. KP gjorde endast sin plikt som samhällets vakthund. I ljuset av ett konkret exempel inskräpte man att samma regler gäller inom kyrkan som inom all offentlig förvaltning. Några representanter för Matteus församling såg sig dock föranledda att ifrågasätta såväl innehållet i KP:s

”Var det fel av barnet i sagan om kejsarens nya kläder att i sin enfald upplysa folket om sakernas verkliga tillstånd?”

artikel som det domkapitelsbeslut som artikeln refererade. Ett allmänt och principiellt ärende riskerade därmed enligt min mening att decimeras till något slags personföljel-se och till enbart en intern angelägenhet inom Matteus församling.

2. Det föreligger uppenbara missförstånd om bakgrunden till DK-beslutet. Av Hedvig Stenmans inlägg i KP 12.2 framgår att det första av tjänstefelen som beivrats skedde i juni 2012. Efter upprepade olagligheter – KP nämner tre punkter – läser jag att klagan inlämnats ett helt år senare,

sommaren 2013. DK fattade beslut i ärendet i maj 2014. Vad jag förstår kan således varken klagan eller DK:s beslut ha någonting att göra med den namnlösa som cirkulerat i Matteus församling för uppbyggande av stöd för barn- och ungdomsarbets nuvarande arrangemang. Det skäliga i DK:s beslut ifrågasätts således på helt felaktiga grunder och man blandar medvetet eller omedvetet ihop saker. Jag vill rikta fokus vid det som KP:s artikel gällde: lagen är och ska vara lika för alla. Varför kyrkoherden valde att kringgå lagen är han själv den bäst skickade att svara på. Med församlingens bästa i åtanke borde de personer som omnämnts ha anställts lagligen.

3. Jag ville framhålla varje församlingsmedlems moraliska rätt att be vederbörande rättsinstans utreda lagligheten i en kyrklig beslutsfattares tjänsteutövning, i synnerhet om det

föreligger oro för att eventuella övertramp inte tacklas i behövlig grad av lokala förtroendeorgan. Hedvig Stenman förringar tyvärr ett sådant civilkurage genom att – precis som församlingens ungdomsarbetare i KP 5.2 – hänvisa till ”den allmänna opinionen”. Låt mig än en gång förtydliga: det handlar inte om en enskild församlingsmedlems åsikt om kyrkoherden, utan om att denne brutit mot lag och god sed. Var det fel av barnet i sagan om kejsarens nya kläder att i sin enfald upplysa folket om sakernas verkliga tillstånd?

En stillsam fråga till Maj Tuomela (se KP 12.2): säljar jag mig med mina hätska (?) skrivelser till Charlie Hebdo:s hätska redaktörer, eller till deras bödler, som inte gillade deras hätska skrivelser?

MARKUS MALMGREN
Esbo

INSÄNDARE TACK

Tack för inspiration och förståelse

Jag ber att få rikta ett varmt tack till Sigvard Haldin för hans insändare ”Förhåll dig ödmjuk till andras åsikter” i Kyrkpressen nr 7.

Tack Sigvard för Dina visor, de ger mig hopp om människans inneboende förmåga till empati och förståelse för sin nästa. Det känns som att det Du skriver också ger mig som människa med en homosexuell läggning en slags upprättelse och jag tackar Dig för att Du lyfter fram bibelordet Matteus 19.12 i Din insändare. Du fick mig att ta fram mitt Nya testamente och läsa dessa ord samt reflektera över dem. Din insändare gör mig glad och jag upplever att den inspirerar till förståelse samt respekt för våra medmänniskor!

SIMON HÄGER
Helsingfors/Nykarleby

Claës Cedercreutz Kirurgen som kunde trollo

Henrik Huldéns bok om Claës Cedercreutz (1917–1991) handlar om en skicklig kirurg, en burdus läkare, en hypnoterapeut, en cirkusdirektör, en visförfattare, en entusiastmarerare, en rimmare, en regelbrytare, en grov skämtare, en pådrivare, en social begåvning. Kort sagt: en renässansmänniska.

240 s. rikligt illustrerad

Algoth Niska Fotbollsstjärnan – Smugglaren – Vägöraren

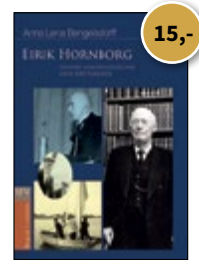
Algoth Niska (1888–1954) bevisade under hela sitt liv sin vilja och längtan till en fri existens, utanför samhällets normer och lagens strikta ramar. Jan Nåls har använt sig av historiska källor som inspiration och utgångspunkt. Vissa saker och händelser som beskrivs i boken är fiktiva. I boken ingår också en längre essä om Algoth Niska som person.

120 s. rikligt illustrerad

Eirik Hornborg – orädd sanningsägare och rättskämpe

Anna Lena Bengelsdorffs bok om Eirik Hornborg (1879–1965) handlar om en skolman, författare, publicist och retoriker, som starkt påverkade Finlands politiska och andliga liv. Han var en oförskräckt journalist och sanningsägare som aldrig tvekade att höja rösten då det gällde omistliga värden. Och han var den äventyrslystne seglaren.

184 s. rikligt illustrerad

www.sfv.fi/bok • Beställ: redaktion@sfv.fi, 09-6844 570 eller fråga efter böckerna i väl sorterade bokhandlar

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

CITAT ETIKETTER

”Detta är en sekularisering: den kristna tron reducerad till ideologi. Allt handlar om att kryssa rätt i ett frågeformulär.”

Joel Halldorf i Dagen

KLIPP FOSTERDIANOOSTIK

Uttryck för rashygien?

Kerstin Hedberg Nyqvist tar i tidskriften Signums senaste ledare upp problemet kring fosterdiagnostik.

”Ett sådant etiskt problem är huruvida ett ökat antal aborter efter be-

sked om provsvar efter fosterdiagnostik kan ses som uttryck för rashygien. Denna utmanade fråga ställs i en artikel skriven av två franska forskare, filosofen Marie Gaile och genetikern Géraldine Viot”, skriver Hedberg Nyqvist.

VADÅ WALKERS?

- **Syftet** med Walkerskaféerna är att erbjuda ungdomar under 18 år en trygg plats, där vuxna är närvarande.
- **Personalen** i kaféerna består av såväl utbildade ungdomsarbetare som frivilliga vuxna. De frivilliga vuxna genomgår en utbildning för att kunna fungera som volontärer.
- **I Helsingfors** är verksamheten förlagd till Gamla busstationen vid Narinkens torg.
- **Kaféet** har öppet måndag-tisdag och torsdag klockan 14-19, onsdag klockan 14-20, fredag klockan 14-22 och söndag 14-18. Därtill håller kaféet öppet tre lördagskvällar i månaden.
- **Det finns** också ett ungdomskafé som verkar på fyra hjul i form av en buss. Den tar sig ut till förorterna i Helsingfors.

I **WALKERSKAFÉET** i Helsingfors gäller en hövlighetsprincip. Här säger man "kan jag få en kaffe, tack!". Kaféet riktar sig till 13-17 åringar och om någon ser mycket äldre ut måste de styrka sin ålder. – Här talas bland annat finska, svenska, ryska, engelska och somaliska. Vår grundtes är att alla är välkomna, säger verksamhetsledare Christian Wentzel.

En oas för stadens unga

Stationens barn vill stöda och hjälpa ungdomar. Till Walkerskaféet i Helsingfors är alla mellan tretton och sjutton år välkomna.

TEXT OCH FOTO:
MICHAELA ROSENBACK

Kan du börja med att reda ut begreppen, vad är Stationens barn och vad är Walkers?

– Paraplyorganisationen för våra verksamhetsformer heter Stationens barn (Aseman Lapset) och är en riksomfattande organisation. Den äldsta verksamhetsformen är Walkers-konceptet, där grundtanken är att man ska erbjuda trygga platser för ungdomar där det också finns pålitliga vuxna. I detta nu har vi tolv Walkerskaféer runt om i landet. Walkerskaféerna finns i hjärtat av Helsingfors sköter vi, så att säga, i egen regi och i samarbete med Helsingfors Ungdomscentral. De andra kaféerna fungerar enligt principen att det är en lokal aktör som bär huvud-

ansvaret. Det kan vara det kommunala ungdomsarbetet eller den lokala församlingen, säger **Christian Wentzel**, verksamhetsledare på Stationens barn.

Hur går det för Walkerskaféet i Helsingfors?

– Ungdomarna tycker att det är lysande att ha ett eget tillhåll i hjärtat av Helsingfors. Man ska komma ihåg att, förutom biblioteken, är det här det enda icke-kommersiella stället för ungdomar i centrum. Vi har inget köptvång. Man kan komma som man är, det finns inget medlemskort och man får vara anonym om man vill. Förra året hade vi över 30 000 besökare i ett utrymme som är knappt 150 kvadratmeter. Många av volontärerna som jobbar i kaféerna har själva varit så kallade walkers-unga. När de blivit myndiga har de känt att de vill ge någonting tillbaka.

Hur gör volontärerna för att upptäcka och se de ungdomar som inte har någonstans att ta vägen när kaféerna stänger?

– Genom att prata med dem! Genom att möta dem som fullvärdiga människor och individer.

Du får det att låta så enkelt! Brukar ungdomarna vara villiga att tala?

– De är väldigt öppna, men i vissa fall kan det ju ta längre tid att bygga upp förtroendet så att de börjar snacka. Däri ligger en utmaning både för oss och för hela vårt samhälle. Vi lever med ett uppskruvat tempo och vi förväntar oss resultat och lösningar snabbt. Men vissa saker tar tid.

Ser du några mönster hos de ungdomar som kommer till kaféerna?

– Vi brukar dela in ungdomarna i tre olika kategorier. Den första och största gruppen är "Trevligt att träffas-gruppen". Det är ungdomar som har sitt mestadels på det torra, som mår bra bortsett från de vanliga vändorna man har när man växer upp. Sedan finns det "Bra att träffas-gruppen". Där har det börjat strula till sig lite. Då sätter vi oss ner, går igenom deras situation och vägleder. Och sedan den tredje gruppen, "Viktigt att träffas". För dem håller det på att gå ordentligt illa. Då måste man verkligen ta det på allvar och diskutera vilken typ av hjälp och stöd som behövs.

En ny undersökning visar att nästan var tredje tonårsflicka i något skede har sökt hjälp för sin ångest. Vad beror det på att ungdomar i dag mår så dåligt?

– Det hänger ihop med många saker. Unga tvingas göra långsiktiga val tidigt i livet. Vi lever i ett ytligt tidervarv och påminns hela tiden om hur vi "borde" vara för att räcka till. Dessutom förutsätter den moderna tekniken att vi ständigt ska vara nåbara och är man inte nåbar så upphör man att existera. Alla föräldrar gör så gott de kan, men det skulle vara viktigt att redan i ett tidigt skede bygga upp en diskussionskultur i hemmet och skapa en atmosfär där det är tryggt att kommunicera.

Är förebyggande åtgärder vägen framåt?

– Förebyggande åtgärder kostar här och nu, men de lönar sig i det långa loppet. Sedan kan man ju också ställa sig frågan om vi verkligen kan sätta en prislapp på mänskligt och själsligt lidande?

Berätta mer om er verksamhet!

– För ett antal år sedan började vi fundera på de ungdomar som håller till i de så kallade offentliga och halvoffentliga

rummen, till exempel köpcentrum, knutpunkter för spårvagnar och järnvägsstationer. Där dräller en hel del unga och idéerna som uppstår är inte alltid konstruktiva. På de här platserna finns det en hel del vuxna runt omkring, men hur ska de kommunicera med ungdomarna? Ofta sker det genom väktarbölg, men beroende på situationen och stilen så kan den kontakten många gånger bli negativt laddad. I Kampens köpcentrum i Helsingfors har vi jobbat aktivt med en modell där vi vill öppna upp för dialog och göra upp förhållningsregler tillsammans med ungdomarna.

Hur går det till i praktiken?

– Vi har vuxna som patrullerar, går och snackar med

"Vi lever med ett uppskruvat tempo och vi förväntar oss resultat och lösningar snabbt."

Christian Wentzel

ungdomarna, hör sig för hur de har det. Vi stöter hela tiden på ungdomar som har det struligt. Vi har också talat med väktarna och utbildat dem i hur de kan ha närma sig ungdomarna med en positiv inställning.

Vad handlar pilotprojektet Gatuförlikning om?

– Det går ut på att om en ung person gör bort sig på något sätt, kanske klottrar eller snattar och väktarna tar fast personen, så kan han eller hon överlämnas till oss i stället för till polisen. Inom två veckor efter händelsen sätter vi oss ner med den unga personen, föräldrarna, en representant för köpcentret och en moderator. Tillsammans går vi igenom och talar om situationen och de tankar som händelsen väckt. Sedan kommer vi överens om ett arbetsrelaterat straff i stället för en anmärkning i brottsregistret. Till exempel hade vi ett par killar som hjälpte till med läxläsning på det lokala efitset, en annan slapp en tusen euros räkning genom att plocka fimpar och rensa ogräs. Vi har haft omkring femtio fall hittills och vi har bara hört om en enda som fortsatt med sina dumheter.